

Inhoud

De kwaliteit van het onderwijs, daar breken al vele jaren onderzoekers hun nek over. En vooral die van de vakgroep O&O. Een van hen heeft nu ontdekt dat de kwaliteit van het onderwijs simpelweg niet te meten is. Eigenlijk kun je er alleen maar over praten. Tenminste als je dezelfde taal spreekt. Mien Segers zorgde voor dit Esperanto. De kwaliteit van het onderzoek is eigenlijk ook niet goed te meten. Toch doen de verschillende faculteiten hun uiterste best om een goed beoordelingssysteem te ontwerpen. Iedereen heeft zo zijn eigen gedachten bij een goed systeem. De gezondheidswetenschappers houden het bij optellen en delen, de juristen daarentegen moeten niets van deze "rekenmachientjescultuur" hebben. De sfeer van optellen en aftrekken heerste de afgelopen dagen wel op de redactie. Daar werd bepaald wie de beste speler van de RL is: een student.

Direct na de val van het communistische regime werden de Russische burgers 'dolenthousiast toen zij hun land zagen veranderen in vlooienmarkt voor tweedehands westerse vodden'. Citaat uit de Tanslezing van Aleksandr Zinovjev, zie pagina 8 en 9. (foto Hollandse Hoogte)

Maastricht geeft toe, Utrecht blijft dwarsliggen

Zeven geneeskunde-opleidingen kiezen voor evenredige groei

De Universiteit Utrecht blijft dwars liggen bij de verdeling van eerstejaars geneeskunde voor '94-'95. Zij wil haar instroom met 45 eerstejaars uitbreiden. De Rijksuniversiteit Limburg heeft haar eis van vijftig extra studenten laten varen en mikt nu samen met de overgebleven zes geneeskunde-opleidingen op een bescheiden en evenredig verdeelde groei van ruim honderd studenten.

Het ministerie van Onderwijs moet voor 1 december weten hoeveel nieuwe studenten de medische faculteiten in het cursusjaar '94-'95 op willen nemen. Op basis van die gegevens en een advies van het ministerie van WVC over de verwachte ontwikkelingen op de arbeidsmarkt neemt Onderwijs vervolgens een beslissing over de studentenstop (numerus fixus) bij geneeskunde. En over de verdeling van dat toegestane aantal eerstejaars over de universiteiten.

De universiteiten hoeven hun wensen sinds de invoering van de nieuwe hoger-onderwijswet WHW niet meer van tevoren op elkaar af te stemmen. Toch hebben zij ook dit jaar geprobeerd binnen hun belangengroep afspraken te maken over de studentenstop bij geneeskunde, die nu ligt op 1485 plaatsen. De universitei-

ten willen er volgend jaar ruim honderd eerstejaars bij hebben. Over de verdeling daarvan zijn echter problemen ontstaan, nu de universiteiten deze week hun eerste opgaven bij de VSNU hebben ingeleverd. Bijna alle universiteiten blijken uit te zijn gegaan van een evenredige verdeling van de groei. Dat betekent dat ook de verdeling van de beschikbare hoeveelheid geld gelijk blijft. Utrecht wil echter een sprong maken van 165 naar 210 nieuwe eerstejaars, waardoor ze recht zou krijgen op een grotere portie van het geld. Secretaris W. Kardux van de Universiteit Utrecht ontkent dan ook dat er een afspraak ligt over een gelijke verdeling. "Dat is weer zo'n typische VSNU-benadering om de lieve vrede te bewaren."

Hij denkt dat de tijd is gekomen voor een herverdeling van de geneeskunde-studenten en dus van de beschikbare hoeveelheid geld. "Wij zijn in het verleden harder gekort dan sommige anderen en hebben daarom meer capaciteit over. Bovendien is de belangstelling voor onze universiteit veel groter." Kardux verwacht dat de Universiteit Utrecht bij zijn uiteindelijke opgave aan het ministerie vast zal houden aan een groei met 45 eerstejaars.

De Rijksuniversiteit Limburg, die vorig jaar nog liet weten ook stevig te willen uitbreiden, heeft zich inmiddels wel bij de onderlinge afspraken neergelegd. De Maastrichtse faculteit had opnieuw aangedrongen op een uitbreiding met vijftig eerstejaars tot een totaal van tweehonderd, maar het college van bestuur wilde daar niet op

ingaan. Tot teleurstelling van geneeskundedirecteur Steur, die zijn collegevoorzitter verwijt "het gevecht al bij voorbaat te hebben opgegeven". "De faculteit komt niet aan het woord", legt hij uit. En die faculteit had graag gezien dat de RL net als de Universiteit Utrecht de poot stijf had gehouden en de eis van vijftig extra plaatsen niet had laten varen. "Wij zijn al de kleinste en door een evenredige verdeling van de groei zullen wij ook altijd de kleinste blijven. En dat komt niet overeen met de plannen die het college van bestuur notabene zelf in haar strategisch plan heeft opgenomen." Dat Utrecht zich niet bij het besluit neerlegt vindt hij dan ook heel verstandig.

Op de achtergrond van de problemen bij geneeskunde speelt een conflict over de hoger-onderwijswet WHW. Daarin zijn twee mogelijkheden opgenomen voor een studentenstop. In het geval van een capaciteitsfixus is de mogelijkheid voor een stop over meerdere jaren afgeschaft. Dat leidt tot een constante en uiteindelijk onbeperkte groei. Bij een arbeidsmarktfixus is er wel een vaste studentenstop mogelijk. Maar omdat de arbeidsmarkt voor artsen op dit moment niet overvol is, zal ook deze stop voorlopig leiden tot een fikse groei.

HOP/Marcel Wiegman

Studiefinanciering misschien naar de universiteiten

Staatssecretaris Cohen is bereid na te denken over een overheveling van de studiefinanciering naar de universiteiten en hogescholen. Hij reageerde daarmee afgelopen zaterdag in Amsterdam op uitspraken van collegevoorzitter Gevers van de UvA, die zegt zijn studenten een lening tegen drie à vier procent rente te kunnen bieden. Verder kondigde Cohen aan dat de temponorm vijftig procent wordt.

Tijdens een debat over het hoger onderwijs verweet Gevers de staatssecretaris een ouderwets en betuttelend beleid te voeren. De Amsterdamse collegevoorzitter wil de vrijheid om iedereen aan te nemen, die daar de capaciteiten voor heeft. Door de "belachelijke bemoeizucht van Zoetermeer" wordt hem dat onmogelijk gemaakt, stelde hij. Hij pleitte er daarom voor dat de instellingen in het vervolg zelf hun onderwijsprijs bepalen en ook zelf zorgen voor studiefinanciering.

Gevers denkt dat te kunnen doen tegen een rentepercentage van drie à vier procent, ook voor de studenten die op dit moment geen studiefinanciering krijgen. Op de UvA is dat zo'n veertig procent van het totaal, waaronder 27 plussers, tweede-kansers en studenten die een tweede studie zijn gaan doen. Studenten die op dit moment wel studiefinanciering krijgen betalen daar een rente van 9,5 procent over.

Cohen liet na afloop van het debat weten dat hij de gedachte van Gevers zeker de moeite van het overdenken waard vindt. Wel stelde hij als voorwaarde dat de toegankelijkheid van het hoger onderwijs er op geen enkele manier door in gevaar mag komen. Daar maakte Trudy Jansen van de Landelijke Studenten Vakbond zich al zorgen over. Het voorstel van Gevers mag niet leiden tot slecht onderwijs tegen een goedkope studielening op de ene plek en goed onderwijs tegen een dure lening op de andere plek, vindt zij.

HOP/Marcel Wiegman

Visitatie verplegingswetenschappen valt positief uit

Het wetenschappelijk gehalte van de opleiding verplegingswetenschappen is ruim voldoende. Bovendien hebben de afgestudeerden duidelijk meer te bieden dan de zogenaamde hbo-plussers; hbo-ers met wat extra bijscholingscursussen. Dat is volgens de faculteit der gezondheidswetenschappen de mening van de visitatiecommissie die vorige week deze afstudeerrichting onder de loep nam. De commissie zelf geeft geen commentaar. En het rapport is nog in de maak, dus laat het definitieve oordeel ook nog even op zich wachten.

Afgelopen vrijdag werd de afstudeerrichting verplegingswetenschappen (VW) voor de derde keer in drie jaar geïnspecteerd. In 1991 was het de 'external review committee', ingesteld door de faculteit, die het onderzoek en onderwijs van onder andere VW beoordeelde. Nog geen jaar later was het de beurt aan een visitatiecommissie van de minister van onderwijs en wetenschappen om een rapport uit te brengen over gezondheidswetenschappen, en dus verplegingswetenschappen. De kritiek was lovend; men had niets aan te merken op het niveau en de kwaliteit van de opleiding. Het probleemgestuurd onderwijs kreeg zelfs een speciale eervolle vermelding.

Deze twee recente visitaties konden minis-

Prof.dr. H. Huijer: De mondelinge rapportage viel positief uit, nu is het nog wachten op het uiteindelijke rapport (foto Franco Gori)

ter Ritzen echter niet overtuigen van het wetenschappelijke gehalte van de afstudeerrichting verplegingswetenschappen. Verder twijfelde hij aan het bestaansrecht van de twee dependances van VW in Utrecht en Groningen waar ook het 'deeltijd doorstroomprogramma verplegingswetenschappen' wordt verzorgd. Er moet opnieuw geïnspecteerd worden, vond de minister dan ook vorig jaar juni, en schakelde de Inspectie Hoger Onderwijs in. Tegelijkertijd besloot hij, in afwachting van de visitatie, dat het samenwerkingsverband tussen Maastricht, Utrecht en Groningen (MUG), na een winterslaap van een jaar, weer mocht worden voortgezet. Erg gelukkig was de faculteit niet met deze derde visitatie. Wat zou het toevoegen aan de vorige twee? Bovendien bleek de opdracht die de commissie van de Inspectie Hoger Onderwijs mee zou krijgen, nog al eens te wisselen. Zo schreef de inspectie in de ene brief aan de faculteit dat vooral het wetenschappelijk gehalte van de opleiding zou worden bekeken. In een andere maakte de inspecteur duidelijk dat het samenwerkingsverband MUG onder de loep zou worden genomen. Dat laatste is volgens de decaan van gezondheidswetenschappen prof. dr. H. Schmidt, afgelopen vrijdag niet gebeurd. Wel werd duidelijk dat de vierkoppige commissie (bestaande uit de voorzitter prof. dr. E. Borst-Eilers, bijzonder hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam en vice-voorzitter van de gezondheidsraad, dr. Stoop, directeur van het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht, prof. dr. Buruma, voorzitter van de raad van bestuur van het Academisch Ziekenhuis Leiden en de Engelse hoogleraar in de nursing science, R. Crow) zich kon vinden in Schmidts opmerking dat er in het belang van het vakgebied, de opleiding minstens

nog op één andere plaats in Nederland moet worden aangeboden.

De aandacht van de commissie ging vooral uit naar het onderzoek van de vakgroep en de carrière van de afgestudeerden, verklaart de vakgroepsvoorzitter van verplegingswetenschappen, prof. dr. H. Huijer-Abu Saad. "Men was onder de indruk van het onderzoek. Niet alleen van de output, maar ook van de projecten uit de tweede en derde geldstroom die wij de laatste jaren hebben binnengehaald." Kortom, onderzoek van niveau.

Het onderwijs hoefde het niet met een mindere kwalificatie te doen, leggen Huijer-Abu Saad en Schmidt uit. Ook dat krijgt het predikaat wetenschappelijk. Het stoomt mensen klaar voor functies in het onderwijs, onderzoek (27 procent van de afgestudeerden komt hierin terecht) en in de gezondheidszorg (49 procent krijgt binnen deze sector een baan) die lang niet altijd door hbo-plussers vervuld kunnen worden. Een reden om VW af te voeren naar het hbo zal de minister dus niet in het verslag van de commissie vinden, meent Huijer-Abu Saad. En naar een aanleiding om het MUG definitief op te heffen zal hij ook lang moeten zoeken.

De voorzitter van de visitatiecommissie, prof. dr. E. Borst-Eilers, wil al deze veelbelovende conclusies vanuit de faculteit gezondheidswetenschappen noch bevestigen, noch ontkennen. Zij wil op dit moment niets loslaten over de uitkomsten van de visitatie. Het eindoordeel is in principe nog niet gevormd omdat er nog een gesprek met rector magnificus prof. dr. H. Philipsen staat gepland. Bovendien is het niet aan de commissie, maar aan de inspectie om de uitslag naar buiten te brengen.

Riki Janssen

Tekorten begroting gedekt door greep uit auditorenfonds

Uit het auditorenfonds moet geld worden gehaald om een tekort bij studentenvoorzieningen te dekken. Dat zal de commissie planning en begroting volgende week aan de universiteitsraad adviseren.

"Wat er in zit staat in geen enkele verhouding tot wat er uit gaat", zei collegelid dr. K. Dittrich afgelopen maandag over het auditorenfonds. Hij vond dan ook dat de studenten met een "verrekte goed" verhaal moesten komen om hem ervan te overtuigen dat de tekorten bij studentenvoorzieningen maar uit de instellingsreserven gehaald moesten worden, als het ook uit het auditorenfonds kon.

Uit het verhaal van de studenten klonk vooral de angst voor een precedentwerking. Dittrich kondigde vorig jaar al aan dat het auditorenfonds wel eens aangesproken zou kunnen worden om tekorten op andere begrotingen te dekken. Het was voor hem onverteerbaar dat de universiteit op de dure geldmarkt moest gaan lenen terwijl er binnen de instelling nog wel wat vette spaarvarkens geslacht konden worden. Hij was - en blijft - echter van mening dat een greep in het auditorenfonds alleen maar ten goede mag komen van voorzieningen waar studenten van profiteren.

De studenten vechten al jaren tegen de aantasting van het auditorenfonds. Het was de bedoeling er een 'selfrevolving fund' van te maken. Van de rente-opbrengsten zouden de studenten in het bezit van de felbegeerde auditorenstatus geholpen kunnen worden.

Voorwaarde voor het 'selfrevolving'-zijn is dat het auditorenfonds een vette bankrekening heeft. De minister van onderwijs stortte er tot nu toe ieder jaar anderhalf miljoen in waardoor het huidige saldo vier miljoen bedraagt. Dat is echter niet genoeg om louter van de rente de toekomstige

ge auditoren te betalen. Want het aantal auditoren stijgt gestaag en zal alleen maar verder stijgen als de eerste slachtoffers van de tempobeurs en de vijfjarenmaatregel bij de rentmeesters aankloppen. De zelfvoorziening is dus geen reden meer om het auditorenfonds in deze omvang te laten bestaan.

Dit jaar zal er weliswaar slechts 68.000 gulden uit het auditorenfonds worden gehaald, maar de studenten zijn bang dat het fonds de komende jaren nog verder onder druk komt te staan. Die angst werd aangewakkerd door de opmerking van Dittrich dat het allerminst zeker was of het vette spaarvarken in de toekomst evenveel te vreten zal krijgen dan in het verleden. Want vanaf volgend jaar zal de universiteit zelf voor het voer moeten zorgen. De verzekering van Dittrich dat het college zich garant stelt voor de toekomstige verzorging van de auditoren nam de ongerustheid bij de studenten niet weg. Zij lieten dan ook in de notulen opnemen dat zij zich distantiëren van het commissiestandpunt waarin de U-raad geadviseerd wordt om het auditorenfonds aan te spreken.

Wim Ortjens

European Law School krijgt miljoen uit profileringsfonds

Deze week wordt opnieuw geprobeerd de status van opleiding te verwerven voor de European Law School. Het college van bestuur heeft goede hoop dat de commissie onderwijsaanbod deze keer wél een positief advies uitbrengt aan de staatssecretaris. Zelf heeft het college ruim een miljoen uit het profileringsfonds gereserveerd zodat het programma volgend jaar kan starten. Is het niet als studierichting, dan gewoon als afstudeerrichting.

Er is nogal wat veranderd sinds de jongste afwijzing van het plan, zegt mr. A. Heringa. Samen met prof. B. de Witte staat hij bekend als architect van de European Law School. De adviescommissie onderwijsaanbod (ACO) adviseerde staatssecretaris Cohen (onderwijs) om dit nieuwe onderwijsprogramma niet als afzonderlijke studierichting in het centraal register opleidingen hoger onderwijs op te nemen. Het programma zou te eenzijdig zijn: te Europees, te weinig Nederlands. Zonder ook

maar iets aan de inhoud van het plan te veranderen is er een nieuwe aanvraag ingediend bij de ACO. De kans is nu groot dat die aanvraag wél wordt gehonoreerd, zegt Heringa, want de vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten (VSNU) heeft zich achter het plan geschaard. De VSNU is gebaat bij de erkenning van dit soort initiatieven, omdat de universiteiten daardoor kunnen groeien. Heringa stelt dat het vooral voor de Rijksuniversiteit Limburg van groot belang is dat de European Law School het predikaat 'opleiding' krijgt. Dat is een kwestie van status. Voor hem is het minder interessant of het programma nu als studierichting náást Nederlands recht of als afstudeerrichting binnen Nederlands recht door het leven gaat. Het college van bestuur doet er echter alles aan om de European Law School als aparte opleiding te affichereren; erkenning of geen erkenning. Er was al twee ton uit het profileringsfonds gereserveerd en er zal, als het aan het college ligt, de komende drie jaar nog ruim acht ton volgen. Dat is volgens collegelid dr. K. Dittrich "gezien het karakter van het programma en het samenhangende vakkenpakket" gerechtvaardigd.

Wim Ortjens

Invloed van studenten mag niet afnemen

Staatssecretaris Cohen zal ingrijpen, als door veranderingen in de bestuursstructuur van de rijksuniversiteiten de invloed van studenten op het beleid afneemt. De staatssecretaris deed deze uitspraak vorige week donderdag op de Katholieke Universiteit Nijmegen.

Staatssecretaris Cohen was uitgenodigd door een aantal studentenorganisaties en de Jonge Socialisten om te praten over de nieuwe bestuursstructuur zoals die sinds kort op de KUN van kracht is. In de nieuwe bestuurlijke opzet hebben de raden een

deel van hun bevoegdheden moeten inleveren en werd aan de studenten in de faculteitsbesturen het stemrecht ontnomen. Maar de staatssecretaris zei dat hij niet verwachtte dat hierdoor de invloed van studenten af zal nemen. "Een bestuur dat serieus wil worden genomen, kan de stem van studenten niet negeren. Dat leidt tot een verwrongen situatie waarin het nauwelijks meer mogelijk is om te besturen." De staatssecretaris maakte het de Nijmeegse studenten duidelijk dat ze er niet op hoeven te rekenen dat hij in zal grijpen als over een tijdje hun invloed op het universi-

tair beleid toch afgenomen blijkt te zijn. Cohen benadrukte inspraak van studenten van groot belang te vinden. Maar hij voegde daar meteen aan toe dat hij in het geval van de KUN weinig mogelijkheden heeft om in te grijpen in verband met het bijzondere karakter van de instelling. Als Cohen een afname van studenteninvloed op één van de rijksuniversiteiten zou signaleren, zou hij wél in actie komen. "Als ik dan nog staatssecretaris ben, wat ik zeer onwaarschijnlijk acht, zal ik me daar zeker mee bezighouden."

HOP/KUnieuws

'Veel' handtekeningen tegen Ritzen en Cohen

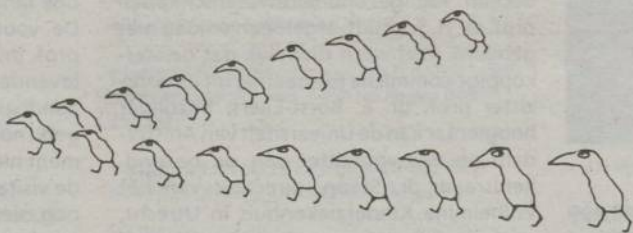
Simpeler kon het niet, een enkele beweging met pen of potlood was voldoende. Toch vulden maar een kleine 33.000 studenten het referendumbiljet tegen het onderwijsbeleid van minister Ritzen en staatssecretaris Cohen in.

Op een totaal van 360.000 studenten niet bijster veel. Daar denken de organisatoren (de studentenorganisaties ISO, LKvV en LSVb) heel anders over. Een korte voorbereidingstijd, de pech dat in Eindhoven net de 'studieweek' is losgebarsten (men zit thuis) - alles bij elkaar toch een "mooi resultaat". Opvallend: volgens de organisatie weten veel studenten "niets" over de voorgenomen bezuinigingen op de basisbeurs, de verhoging van de temponorm en

de splitsing van de OV-kaart. Misschien een verklaring voor het feit dat 862 studenten (2,6 procent) vóór het beleid van Ritzen en Cohen stemde. Hoewel hier en daar ook onduidelijkheid is gesignaleerd over de betekenis van de woorden 'ja' en 'nee' op het stembiljet. De biljetten van de neestemmers werden dinsdagmiddag, kort voor het begin van het debat over de begroting voor 1994, voor de ingang van de Tweede Kamer uitgestrooid over het Plein. De biljetten van de ja-stemmers werden aangeboden aan de voorzitter van de vaste Tweede-Kamercommissie voor onderwijs, Van Leijenhorst.

HOP/Pieter Evelein

COMMUTALISME HOE HEERLIJK HET HIER IS IN DE LUCHT

'Het westerse systeem past niet bij Rusland. Het is alsof de vogels tegen de vissen zeggen: wat doen jullie daar toch in dat water, voel toch hoe heerlijk het hier is in de lucht.'

Aleksandr Zinovjev

Ritsen en ritselen

Moralisme of pragmatiek, dat kan wel een uur schelen in het verkeer. Aan het drukbereden Nederlandse wegennet worden permanent werkzaamheden verricht, en dat betekent veel wegversmallingen. Die staan gewoonlijk een kilometer van tevoren aangegeven. Het gros van de weggebruikers gaat dan onmiddellijk op die ene als vrij aangegeven baan rijden, hoewel het inhaalverbod pas honderden meters later ingaat. Dat is misschien wel keurig (en onverwacht braaf, want op andere geboden wordt niet of nauwelijks gereageerd), efficiënt is het niet. Wanneer iedereen meteen bij het eerste bord naar die ene baan verhuist, ontstaat op die plek een opstopping. Honderden meters waardevolle weg blijft onbenut voor rustig ritsen, en er vormt zich een file. Automobilisten die tot aan het inhaalverbod of de plaats van de wegversmalling van de tweede rijstrook gebruik blijven maken, verminderen de kans op een acute verkeersstilstand. Hun eigen belang om te willen doorrijden is in het belang van iedereen. Maar wat gebeurt er? De braven die zich al meteen op de "juiste" rijbaan hebben opgesteld, kruipen bumper aan bumper op elkaar om te voorkomen dat die handige jongens kunnen invoegen: mir nichts, Dir nichts! Vrachtwagencombinaties, die meer gewicht in de schaal leggen, gaan zelfs zigzaggen om efficiëntere rijders in het gareel te dwingen. Dit is echt moralisme: kortzichtig, gebaseerd op een misvatting, gevoed door afgunst, het kost de moralist zelf iets, en hij dwingt anderen in die kosten te delen. Op de snelweg biedt de geest van het christendom nog taaie weerstand tegen de secularisering van Nederland.

Je zou deze stigmatisering van de ritselaars in het verkeer dan ook in veel ergere mate verwachten in het land dat op de islamitische staten na het meest

moralistische én religieuze ter wereld is: Amerika. Maar daar zie je het niet. Hoe komt dat? Amerikanen ritsen omdat het ritselen ze nog meer in het bloed zit dan het moraliseren. Samen met het individualistische principe van leven en laten leven is ritselen de basis van hun kapitalisme. Daar wordt het niemand ook kwalijk genomen dat hij meer verdient dan een ander. Zo iemand verdient juist navolging, dus ritselen anderen hem na. Daarbij treedt in een marktomgeving precies hetzelfde mechanisme in werking als bij het ritsen op de snelweg. Niemand wordt er slechter op, iedereen profiteert ervan, en de voordelen die enkelingen aanvankelijk genoten verdwijnen snel. De reden waarom Nederlanders deze egalitaire eindtoestand niet omarmen, is dat de ongelijkheid tijdens het proces hun tegen staat.

Zo geformuleerd klinkt het verschil tussen de beide landen aannemelijk. Maar dan zou je de Amerikaanse pragmatiek ook buiten het verkeer en de markt verwachten. Dat blijkt niet te kloppen. Ieder verstandig mens weet dat legalisering van verdovende middelen de ergste uitwassen van drugsgebruik uitroeit. Toch is dat in de Verenigde Staten van Amerika niet eens bespreekbaar, terwijl wij daar in de lage moraliteitslanden bij de zee weer veel verder mee zijn. Iets soortgelijks geldt voor het leven-en-laten-leven principe. Toegepast op abortus wordt dat in de beide landen heel verschillend uitgelegd. Is het misschien zo dat iedere samenleving een constante portie moralisme kent (plus of min iets) en dat het verschil hem erin zit waar dat op gericht is? Of je het resultaat in termen van moraal of pragmatiek beschrijft, hangt er dan maar net van af waar je naar kijkt.

Jack Birner

Kleurige jeeps en roestige fietsen met zijspan

Ansicht (4)

Een wekelijkse rubriek met verhalen van Maastrichtse studenten in den vreemde

De Filippijnen; bijna tien keer zo groot als Nederland, aan de andere kant van de wereld en zeven uur eerder in de tijd. Daar merk je natuurlijk weinig van als je over de campus loopt, en toch is alles anders! Overigens, lopen doe je hier niet veel, want iedereen gaat met de jeepney of de trishaw, ook als je doel maar vijf minuten verder is. De jeepney is een tot minibus omgebouwde legerjeep, een overblijfsel van de Amerikanen. Ideaal, want je kunt overal op- en afstappen en als je bestemming niet op de route ligt, betaal je gewoon wat meer, dan zet 'ie je alsnog voor de deur af. Het zijn ware kunststukken; de meesten dragen de familienaam van de chauffeur en zijn versierd met foto's van zijn familie, franjes voor de voorruit (waardoor het zicht van de chauffeur soms ernstig beperkt wordt) en beschilderde plafonds. Ook teksten als 'God bless you' en 'God, save our trip' zijn niet weg te denken. Toch zit ik nog wel eens met klamme handen in de jeepney, want ze vliegen met een rotvaart door de bochten. De trishaw is een fiets met zijspan. Ze staan altijd keurig op een rijtje te wachten aan het begin van een woonwijk, waar de jeepneys niet komen. In tegenstelling tot de vrolijk gekleurde jeepneys zijn dit maar saaie, roestige bakkes, grote overeenkomsten dus met de meeste studentenfietsen. In ieder geval hebben ze wel allemaal een paraplu bij de hand, tegen de zon of tegen de regen. Dat is wel nodig, want of het is hier snikheet, of de regen valt met bakken uit de lucht. Vorige week heb ik voor het eerst een tyfoon meegemaakt; vier dagen enorme stortbuien, windstoten, geen electriciteit en geen water! De campus veranderde binnen de kortste keren in een zwembad, de jeepneys lieten hun plastic gordijnen zakken en de bestuurders van de trishaws hulden zich in doorzichtige plastic regenjassen. Het normale leven werd aardig verstoord. Dankzij mijn voorraadje water in de badkamer en de koelkast kon ik toch nog douchen en drinken. Net die week was er een Talents Night voor docenten, maar geen paniek, want een grote generator zou het hele zaakje draaiend houden. Totdat ook die het begaf en het publiek rustig een uur in het donker zat te wachten. Een vrolijk gejoel ging over de campus toen de tyfoon overwaaid en er weer electriciteit en water was!

De Filippijnen is duidelijk hét land van de kokosnoot. Iedereen

heeft minstens een paar kokospalmen in z'n tuin (ik dus ook). Kokos wordt dan ook overal voor gebruikt (tot vervelens toe); als drankje, vlees en vis wordt in kokosmelk gekookt en de lekkerste taarten en snoepjes worden van het vruchtmees gemaakt. Sinds kort is iedereen in de "Nata de Coco" business: een Filippijnse doorzichtige delicatessen, gemaakt van kokosmelk, suiker en water en nog een speciaal prutje. De hele handel mix je en vervolgens laat je het tien dagen in een warme kamer fermenteren totdat er een soort jelly ontstaat die je in kleine blokjes snijdt en eet met geschaafd ijs. Er is ook nog een kwaliteitsverschil, hoe meer zwarte plekjes, hoe slechter de Nata en dus hoe goedkoper. Er zijn inmiddels zoveel huisvrouwen bezig met de productie, dat er een hele handel is ontstaan. Er wordt geëxporteerd naar Japan (alleen de Nata zonder de zwarte plekjes) en er is zelfs een United Coconut Planters Bank.

Er is hier ook een Internationale Club, waar op één Afrikaan na, alleen Europeanen zitten, op wie de gewoontes dan ook aardig afgestemd zijn. Ons gezamenlijk zondagochtend ontbijt bestaat uit zelfgebakken bruin brood (alleen zoutloos witbrood is hier verkrijgbaar) met Gruyère, appelpannekoeken, bacon & eggs (speciaal voor alle Britten) en espresso. Het is een competitie geworden wie het beste de Europese gerechten kan koken en wie de meeste westerse producten weet te vinden. Maar hoe ik ook zoek, een overheerlijke Limburgse vlaai en Wieckse Witte zijn hier niet te vinden.

Groeten,

van Jascha de Nooyer uit Los Banos, Filippijnen.

(Jascha is vierdejaars gezondheidswetenschappen en verblijft negen maanden op de Filippijnen. Zij onderzoekt het effect van een training waaraan 'street food vendors' deelnemen. Hen wordt geleerd om zo hygiënisch mogelijk hun 'ready-to-eat' drankjes en snacks klaar te maken.)

De "rekenmachientjescultuur" en de kwaliteit van het onderzoek

Zoals de student moet laten zien dat hij ook daadwerkelijk studeert en studiepunten haalt, zo moet de wetenschappelijk medewerker de komende jaren laten zien dat hij ook op niveau publiceert. De VSNU gaat namelijk al het wetenschappelijk onderzoek beoordelen. Vooruitlopend daarop hebben de meeste faculteiten van de Rijksuniversiteit Limburg al ieder een eigen beoordelingssysteem ontworpen. Maar waar de gezondheidswetenschappers de kwaliteit van het onderzoek meten door de publikaties te tellen en vervolgens te wegen, willen de juristen niets met die "rekenmachientjescultuur" te maken hebben.

Ze zullen er allemaal aan moeten geloven. Niet alleen de grote onderzoeksthema's, maar ook de eenmansprojecten. De komende vier jaar wordt al het universitaire onderzoek door de VSNU (Vereniging van Samenwerkende Nederlandse Universiteiten) op zijn kwaliteit beoordeeld. Simpelweg omdat politiek Den Haag wil weten of het geld dat de minister jaarlijks op de rekening van de academische wereld stort, zinvol wordt besteed.

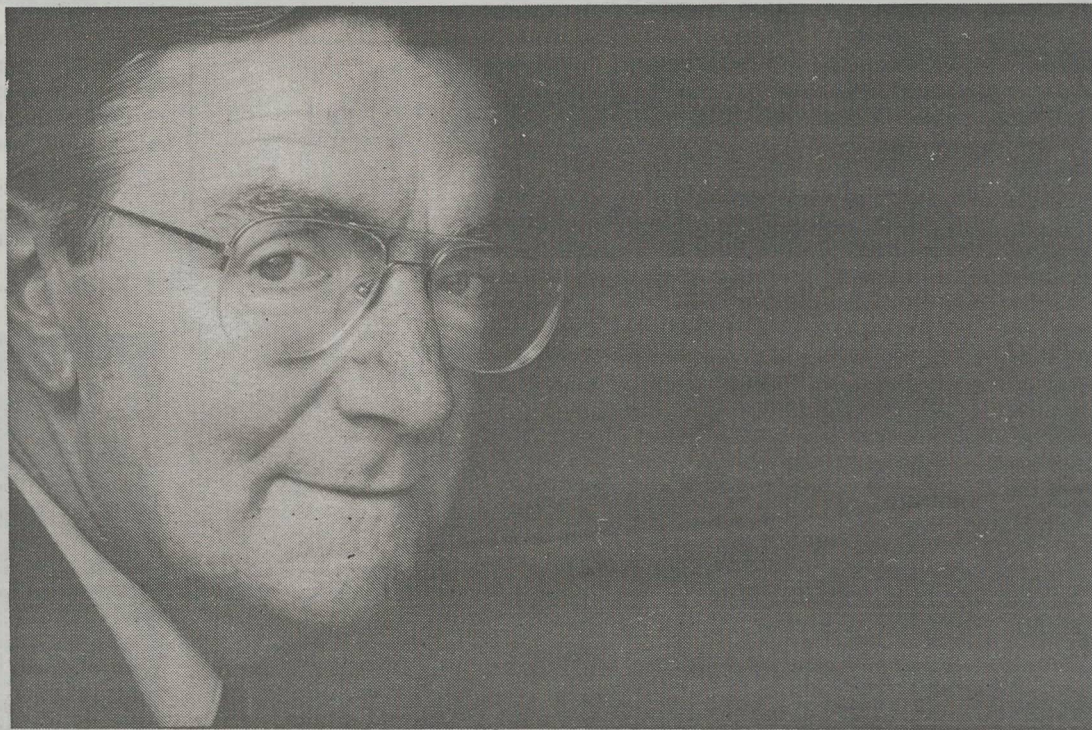
Commissies van deskundigen (intern en extern), ingesteld door de VSNU, gaan de output van het onderzoek onder de loep nemen. Zij kijken naar de lijst met publikaties van de afgelopen vijf jaar die de vakgroepen en/of onderzoeksgroepen moeten inleveren. Maar deze opsomming zal niet doorslaggevend zijn voor het uiteindelijke oordeel over de kwaliteit. Een belangrijker rol spelen de vijf 'kernpublicaties' (de beste) die een groep naar de commissie stuurt.

Zot systeem

Bang is de directeur van de juridische faculteit van de Rijksuniversiteit Limburg, mr. A. Luermans, niet voor dit systeem. De commissies zullen door de nadruk op de vijf 'kernpublicaties' op de eerste plaats naar de kwaliteit van het onderzoek kijken, en daar gaat het wat Luermans betreft toch om. Zijn faculteit let al jaren op het niveau van de artikelen die een medewerker schrijft en kijkt dus veel minder naar het aantal. Blijft de kwaliteit onder de maat of publiceert iemand echt te weinig, dan volgt er een gesprek met de betrokkene. Dit heeft echter geen consequenties voor de vakgroepsformatie. "Wij houden niet van die rekenmachientjescultuur. Wij gaan niet precies tellen, dat is toch een belachelijk en zot systeem. Ik vind het heel bedenkelijk als we die richting op gaan. De kans dat er produktiedwang ontstaat, is dan groot."

Niet alleen de juridische faculteit, maar ook de meeste andere faculteiten letten al op hun onderzoeksoutput of hebben gevorderde plannen om dit systematisch te gaan doen. Uitzondering is de faculteit der algemene wetenschappen. Daar speelt deze kwestie nog niet omdat de medewerkers hun handen vol hebben aan de overgang van een faculteit zonder, naar een faculteit met studenten. Faculteitsdirecteur mr. drs. B. van Wersch: "Wij moeten eerst bekijken hoe groot de onderwijs- en onderzoekstaken van iedere medewerker eigenlijk zijn. Maar voor de toekomst sluit ik niet uit dat ook wij eenzelfde meetsysteem als bijvoorbeeld gezondheidswetenschappen gaan hanteren."

Zijn collega's bij gezondheidswetenschappen zijn sinds vorig jaar de door de juristen zo bekritiseerde weg van het optellen en

delen ingeslagen. Zij verbinden aan de uitslag die dit oplevert ook consequenties. Wie bij de top drie van de faculteit hoort, krijgt er onderzoeksformatie en faciliteiten bij, wie aan het einde van de lijst bungelt levert fte in.

Het telsysteem is dus behulpzaam bij de interne verdeling van middelen over de vakgroepen. Maar dat niet alleen, vertelt de portefeuillehouder onderzoek van het faculteitsbestuur, prof. dr. A. Huson. Het systeem dat de zwakkere plekken binnen het facultaire onderzoek aanwijst, kan er ook toe bijdragen dat het onderzoeksklimaat verbetert. Want wie iets aan de verbetering wil doen, zal toch eerst moeten weten waar de problemen zitten. Bovendien geeft een eigen wijze van tellen de faculteit de mogelijkheid om zich, wanneer nodig, te verweren tegen "de meetlat van de buitenwacht". Zoals bijvoorbeeld die van de VSNU.

Dat de eigen wijze van tellen links en rechts in de faculteit wat commotie heeft opgeleverd, is volgens Huson onvermijdelijk. Ieder weegsysteem zal volgens hem kritiek krijgen; er is altijd wel iemand die zich na afloop wat te kort gedaan voelt. En dat zal hoogstwaarschijnlijk ook zo blijven. Want ondanks alle moeite die er volgens de decaan prof. dr. H. Schmidt is gedaan om aan alles en iedereen recht te doen binnen een faculteit waar vakgroepen van heel verschillende kleur zijn verenigd, houdt men altijd het gevoel dat er appels met peren worden vergeleken. Schmidt: "Maar je moet vergelijken en bovendien is het wel allebei fruit."

De 'rekenmachientjes' die bij Schmidt en de zijnen al sinds twee jaar een prominente rol spelen, worden ook langzaam maar zeker belangrijker voor de economische faculteit. Lange tijd was alleen de onderwijslast bij de economen bepalend voor de verdeling van de middelen. Wie veel tutoeren leverde, blokboeken schreef of andere onderwijstaken op zich nam, kreeg naar rato ook veel formatie. De kwaliteit van onderwijs en ook onderzoek speelt echter steeds meer mee, laat de faculteitsdirecteur R. Verspeek weten. Bij de toekenning van aio-plaatsen en onderzoeksmiddelen bijvoorbeeld, kijkt de wetenschapscommissie al "met en scheef oog" naar de onderzoeksoutput van een vakgroep (de publikaties van de laatste vijf jaar zijn voor iedere vakgroep op een rijtje gezet). De groep die minder onderzoek aflevert of veel aio's "laat sneuvelen", hoeft niet op een grote aanwas van formatie of middelen te rekenen. Verder worden vakgroepen die te weinig aan internationalisering doen of meer prioriteit aan hun aio's zouden moeten geven, daar door het bestuur op aangesproken.

"Er bestaat dus al een link tussen de onderzoeksresultaten en de toekenning van mid-

delen. Maar die link zal nog veel directer zijn als we helemaal volgens het 'Afrekenen-op-Afspraak-Principe' (AAP) gaan werken. Nu is het principe, dat goede groepen beloont ten koste van de minder goede, al voor zo'n zestig tot zeventig procent gerealiseerd." Komend jaar zal AAP nog niet

Decaan Sanders: „Gek genoeg bepalen we nu de kwaliteit door naar de kwantiteit te kijken.” (foto Franco Gori)

verder worden doorgevoerd en blijft de stem van het bestuur of een commissie als de wetenschapscommissie een rol spelen. Een bewuste keuze voor een voorzichtige tussenweg, vertelt Verspeek. "Voer je AAP wel helemaal in, dan dring je de rol van de politiek, het bestuur en de commissies, nog verder terug. Hiermee schep je duidelijkheid, maar je haalt tegelijkertijd ook de keerzijde van zo'n rekenmodel in huis. Want ieder model is een model en nooit geen echte afspiegeling van de werkelijkheid."

Ook de faculteit der geneeskunde is net zo als de economische faculteit wat minder rekenkundig ingesteld dan de faculteit der gezondheidswetenschappen. De medici kijken niet alleen naar de dissertaties, vakpublicaties en artikelen in internationale tijdschriften die een onderzoeksgroep heeft geproduceerd, zij laten ook de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van een onderzoek meetellen in hun beoordeling. En die relevantie bepalen zij niet alleen zelf, dat gebeurt ook door de KNAW (Koninklijke Nederlandse Academie voor de Wetenschappen). In het midden van volgend jaar zal de faculteit weten of de komende externe beoordeling door de KNAW en interne beoordeling die nu in volle gang is, samen leiden tot verschuivingen in de formatie. Groot zullen de schommelingen niet zijn, weet de decaan van de faculteit prof. dr. mr. H. Sanders. En dat is misschien maar goed ook, want het blijft volgens hem heel moeilijk om de kwaliteit te meten. "Gek genoeg bepalen wij nu de kwaliteit door naar de kwantiteit te kijken. Naar de cijfertjes."

Riki Janssen

Zinoviev

Gelukkig had ik geen NEE-NEE sticker op de brievenbus geplakt. Anders had ik De Trompetter niet meer gekregen. En dan had ik niet geweten dat Aleksandr Zinoviev de Tanslezing zou houden. Onze eigen Observant bericht daar immers pas deze week over, nu het spektakel allang heeft plaatsgevonden. Alleen, hoeveel medewerkers van deze universiteit lezen De Trompetter eigenlijk? Houden ze hun vakliteratuur nog wel een beetje bij? Of wisten ze niet wie Zinoviev is? Ik had een afgeladen zaal verwacht. Nou ja, er waren wel 150 mensen, maar er hadden er heel wat bij gekund.

Misschien past Zinoviev eenvoudig niet in ons universitaire milieu. Het is nu eenmaal geen "snelle jongen". Hij weet iedereen tegen zich in het harnas te jagen. Zijn leven lang heeft hij vragen opgeworpen waar anderen begrepen dat het veiliger was om te zwijgen. En dat leidt natuurlijk tot niets, althans aan een universiteit.

Ook wij staan weliswaar voor onafhankelijkheid, maar zonder contacten en relaties ben je nergens. Voortdurend moeten we ons best doen bij anderen in de smaak te vallen. Anders krijg je - in de eerste plaats - al helemaal geen baan. Of je wordt eruit gegooid. Wie zich desondanks weet te handhaven moet zich vervolgens plooiën naar de grillen van NWO en allerhande visitatiecommissies. En alsof dat nog niet genoeg is, hebben we in Maastricht - als extraatje - bovendien de kloosterorde van het PGO met haar bekeerzieke missionarissen.

't Is allemaal voor onze eigen bestwil, natuurlijk. Stel je voor dat het niet zo ging: wie waakte er dan over de kwaliteit? Het zou een grote bende worden! Vrijpostigheid is dan ook taboe. Er is voor alles maar één oplossing, te weten: die van de bewakers. Geen

wonder dat zij permanent naar de mond worden gepraat.

Onderzoeksaanvragen komen pas voor honorering in aanmerking als zij de beoordelaars weten te **bebagen**; wie zich niet van het passende vocabulaire bedient en niet tijdig wat "lijntjes" heeft uitgezet, is op voorhand kansloos. Waar het op aankomt is **presentatie**. Zonder glimmende onderzoeksverslagen, recepties en eigen publicatiereeksen tel je eenvoudig niet mee als faculteit. Er moet **gescoord** worden, en we weten precies bij wie; zij worden op hun wenken bediend: we leveren maatwerk. De schijn gestalten van het wetenschappelijk bedrijf hebben inmiddels gigantische afmetingen gekregen. Is er - behalve die schijn - nog iets anders? Laat ik niet pathetisch worden, maar soms waan ik me middenin een roman van Zinoviev (*The Madhouse*) die op 't ogenblik bij De Tribune verramsjt wordt. Het gaat in dat boek over een "junior research fellow" (JRF), oftewel een "nonentity": "JRF is someone who is intellectually capable of making an outstanding contribution to culture and of writing his name for ever on the pages of human history but who has no chance of doing so. He is someone with a lot of vanity and a pittance of a salary. He is someone who is ready to do very much to obtain very little but who knows from the very beginning that only if one is totally ungifted (which he is not) and makes no effort at all (of which he is not capable) can one obtain very much. And therefore he is someone for whom insignificance as such becomes not only a hated profession but also a welcome vocation". Wie kent hem niet, of geeft hem ongelijk?

Reiner de Winter

Oké, het is waar, uiteindelijk moet je het zelf doen, maar met een rijopleiding op maat van

AUTORIJSCHOOL R. ten BRINK

Op weg naar je Rijbewijs

- * - *Lessen in VW Golf*
- * - *f 40,- voor 60 minuten*

Telefoon 043-613426

**Standaard
Boekhandel**

Bergmans
Nieuwstraat 9
6211 CR Maastricht
Tel. 043 - 21 08 25

niet alleen
voor studieboeken!

Cursussen in Bemelen

Omgaan met spanningen: in 5 avonden worden vooral praktische oefeningen aangeboden, om zo door eigen ervaringen spanningen bewust te worden en een begin te maken met het oplossen ervan.

Meditatiecursus: in 9 avonden wordt geoefend om meer ontspannen, zonder enige moeite, te zijn met hulp van bewustzijnsoefeningen, mantra's en visualisatie. 'Het enige wat je hoeft te doen is aandachtig erbij blijven.'

Relatiecursus: vaak worden relaties saai of verlopen conflicten steeds op dezelfde manier en ben je niet meer 'jezelf'. Dit remt je levenslust en voorkomt werkelijk contact. In 9 avonden wordt stilgestaan bij storende vaste patronen in de relatie en hoe hier mee om te gaan.

De cursussen worden begeleid door Margriet Wolters, arts en psychotherapeute. Verder informatie/aanvraag folder: St. Antoniusbank 14, 6268 NP Bemelen, tel 04407-2417.

Korting op theater met je CJP.

**Geld over
voor 'n
tolluk.**

En korting op o.a. CD's, video's, reizen, films, musea, tijdschriften, boeken. Maar weten? Bel CJP 020-6224099.

In het kader van het 200-jarig bestaan van de Stadsschouwburg in Maastricht is nu ook onze bonbon als beste geselecteerd

Friandises

Chocolatier

**De vermaarde pralines
van Maastricht**

**Wycker Brugstraat 55,
Maastricht**

GRATIS:

screenest +
oogmeting
STUDENTEN

ENTREE KORTING
Extended wear zachte
lenzen van 295,- voor
O.V. jaarkaart prijs

GRATIS SERVICEPAS
Toptiek accepteert elke geldige servicepas van andere leveranciers onder dezelfde of gunstiger voorwaarden.

225
per paar incl. GRATIS
LENSVLOEISTOF

Markt 28
Maastricht
043-217065

"Een Maastrichtse dokter hoort niet in een witte jas"

Lichting '74

Paul Hulshof was in 1974 ingeloot voor geneeskunde in Utrecht. Bovendien, en dat was ook in die tijd al een hele prestatie, had hij er zowaar een kamer gevonden. Vlak voordat hij zou beginnen, kwam er echter een brief dat hij uitverkoren was om één van de vijftig allereerste Maastrichtse studenten te worden. Dat pionieren leek hem wel wat. Hij ontvluchtte de massaliteit in Utrecht en voegde zich bij het Maastrichtse elite clubje. Na zijn studie, nu tien jaar geleden, vestigde hij zich als huisarts in Voerendaal.

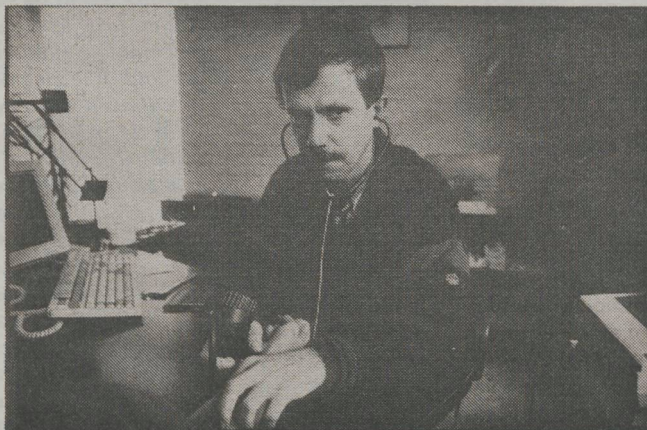
Dat het inderdaad pionieren zou worden bleek al snel. Hulshof: "Voordat een blok begon, moesten we bijvoorbeeld langs ellenglange tafels met stencils lopen, om zelf ons blokboek bij elkaar te rapen. We hadden eigenlijk constant het idee dat we te vroeg gekomen waren. De grote lijnen bestonden wel, maar de invulling was slecht geregeld, soms zelfs gewoon geïmproviseerd. Je had daardoor weinig houvast. Ik zie me nog zitten in het studielandchap: een opdracht en vijftien opengeslagen boeken om me heen. En na afloop het gevoel van 'heb ik nu wat geleerd of niet?'. Daarnaast waren er ook wel wat lacunes in de stof. Dermatologie bijvoorbeeld, daar was gewoon nog geen hoogleraar voor."

De twee belangrijke peilers van het Maastrichtse onderwijs, de onderwijsgroep en de attitude-vorming, waren erg wankel. De tutores van de onderwijsgroepen moesten hun eigen rol nog ontdekken, en de attitude-training, waarbij de arts zo dicht mogelijk bij zijn patiënt betrokken moet raken, werd een fiasco. "Voor die sessies kwam hoogleraar Norman Bell helemaal uit Canada over. In zogenaamde 'on-going-groups' deed hij een soort sensitivity-training met ons. Daarbij zaten dan ook nog eens een psychiater, een socioloog en een psycholoog toe te kijken hoe wij over elkaar, en over onze gevoelens zaten te discussiëren. Na vier maanden was er zoveel onenigheid over het nut van deze training dat het zaakje afgeblazen werd. Wij waren immers geen brave scholieren meer die alles deden wat ons gezegd werd."

Ondanks, of eigenlijk dankzij de aanloopproblemen was studeren in Maastricht erg gezellig. Van de vijftig studenten waren er maar een stuk of vijf afkomstig uit de omstreken. Er werd dus weinig naar huis gegaan in het weekend. Disputen en verenigingen moesten ze zelf oprichten. Zo ontstonden 't Sapeurke, de ondermijners, na zes jaar alweer ter ziele, en KoKo. Een afkorting van de Kordinatie Kommissie, met echte jaren-zeventig-spelling, die moest zorgen voor de eerste studentenvereniging. Daarnaast werden de studenten werkelijk overal bij betrokken. "Bedrijfsbezoeken met koffie en vlaai waren aan de orde van de dag. En ik zat zelfs met gouverneur Van Rooy en burgemeester Baeten in een commissie die het protocol bij promoties moest

jaren zeventig: hapje zuurkool aan de kin

jaren negentig: een luisterend oor

vastleggen. Helaas is ons idee om het rituele 'hora est' te vervangen door het Maastrichtse 't is gedaan', er niet doorheengekomen. Toen de Gouverneur mij later nog eens vroeg hoe het met me ging, en ik hem vertelde dat we eigenlijk helemaal geen sportaccommodatie hadden, bood hij ons een paar dagen later een compleet sportveld op Randwyck aan."

Tijdens zijn co-schappen werd Hulshof geconfronteerd met de scepsis die er bij de gevestigde orde bestond tegen de jonge Maastrichtse opleiding. "Daar heb je weer zo'n sociaal werker uit Maastricht", kreeg hij dan te horen. Tijdens operaties wees de chirurg allerlei bloedvaten aan die hij moest benoemen. "Als ik het dan niet wist mocht de 'co' uit Nijmegen het zeggen. Gelukkig wist die het ook niet altijd. Soms werden we als Maastrichtse 'co's' zelfs aan een lange tafel tegenover een batterij Nijmeegse 'co's' gezet. Dan ging de arts ons overhoren om te kijken of die Maastrichtenaars eigenlijk wel wisten. En dat was natuurlijk zo, want al zaten er gaten in het curriculum, het was natuurlijk nooit zo erg dat je niet zou kunnen functioneren."

Zeer positief is Hulshof over het feit dat je in Maastricht al in het eerste jaar meteen met (simulatie)patiënten te maken kreeg. Aan onderzoeksvaardigheden en praten met patiënten werd meteen al veel aandacht besteed. Op andere universiteiten zag je pas ergens in de vijfde jaar eens een keer een patiënt voorbij wandelen. Nu is dat elders ook wel anders, dat hebben ze afgekeken van Maastricht.

Heeft Maastricht door de nieuwe manier van onderwijs een ander type arts afgeleverd? Na lang peinzen weet Hulshof het antwoord. "Een huisarts met een Maastrichtse opleiding zul je niet gauw in een witte jas aantreffen." Dat klopt, ook voor de foto wil Hulshof het statussymbool pertinent niet van het haakje halen. "Ik doe zo'n jas alleen aan als ik ergens in moet snijden. Mijn vrouw houdt namelijk niet zo van bloedvlekken op m'n kleren."

Chris van der Grinten

Kon de kwaliteit van onderwijs maar gewoon gemeten worden

Een slechte universiteit krijgt evenveel geld als een goede. Maar dat gaat veranderen, staat te lezen in het Hoger Onderwijs en Onderzoek Plan (HOOP). Slecht onderwijs zal bestraft worden met minder subsidie. Het probleem blijft: op welke criteria beoordeel je de kwaliteit van het onderwijs. Deze vraag is ook voor de universiteit zelf van belang, want goed onderwijs levert snelle (en dus goedkope) en goede (en dus voorbeeldige) studenten af. Om het onderscheid tussen goed en slecht boven het niveau van borrelpraat te laten uitstijgen, is er dringende behoefte aan een lijst van prestatie-indicatoren. Drs. M. Segers zette ze op een rijtje en onderzocht of ze ook wel werken. Vandaag promoveert ze op dit onderwerp en over het belang daarvan laat ze geen twijfel bestaan: "praten over de kwaliteit van het onderwijs gebeurde vroeger *ins Blaue binein*. Dat werkte niet. Dat is hetzelfde als vergaderen zonder agenda."

Prestatie-indicatoren zijn geen scoreformulieren. Dat komt omdat ze niet allemaal even kwantitatief van karakter zijn. *Studenteninstroom* wel, *studentendoorstrom* ook, maar *onderwijsklimaat* bijvoorbeeld niet. Toch is zo'n factor mede bepalend voor de kwaliteit van het onderwijs, zegt Segers. Er is in kringen van kwaliteitsmeters wel geprobeerd om niet-meetbare factoren als onderwijsklimaat of *curriculum* in cijfers te vangen. Bijvoorbeeld door de mate waarin het curriculum bijdraagt aan de doelstellingen van de instelling uit te drukken in een cijfer. Maar juist dan wordt volgens Segers ten onrechte de indruk gewekt dat er een exacte meting heeft plaatsgevonden, terwijl gewoon een subjectief oordeel is uitgedrukt in een getalletje. Segers houdt het dan ook liever op prestatie-indicatoren: "Prestatie-indicatoren zijn empirische gegevens, niet altijd kwantificeerbaar, maar wel altijd op basis van rapporten, onderzoeken, objectieve gegevens dus. Ze leiden niet tot een oordeel over goed en slecht, maar geven op neutrale wijze een beeld van het functioneren van een instelling en van de wijze waarop een instelling haar doelen realiseert."

Invalide

Aanleiding voor Segers' onderzoek is haar deelname aan de 'Technische Werkgroep Prestatie-indicatoren'. Deze commissie kreeg in 1989 de opdracht om tot een 'gemeenschappelijke taal' te komen waarin de overheid, de vereniging van samenwerkende Nederlandse universiteiten (VSNU) en de faculteiten konden praten over de kwaliteit van het onderwijs. Dat was nodig gezien de veranderende bestuurscultuur: van dwingend naar 'besturing op afstand'. De universiteiten kregen meer autonomie en de kwaliteitsbewaking werd hun eigen verantwoordelijkheid. Toch wilde de overheid een vinger aan de pols houden. Het onderwijs werd (en wordt) nog altijd voor het grootste gedeelte met gemeenschapsgelden gefinancierd en de minister van onderwijs voelde zich geroepen om daar verantwoording over af te leggen. Het streven van de werkgroep - het ontwikkelen van die gemeenschappelijke taal, het opstellen van een lijst met prestatie-indicatoren - is deels mislukt, zegt Segers.

Drs. M. Segers: „Kwaliteitsbewaking is voor sommige instellingen als het betreden van een spiegelpaleis; men zoekt de spiegel die het gewenste spiegelbeeld toont.“ (foto Nelis Tutkey)

De verschillende partijen hadden verschillende belangen en men was bang om zich vast te leggen op een lijst waarvan nog niet duidelijk was of er misschien wel indicatoren op werden vermeld die in hun nadeel konden gaan werken.

Segers ging in haar eentje verder en een wetenschappelijk onderzoek moest zorgen voor een doorbraak. De promovendus wilde weten welke prestatie-indicatoren konden rekenen op consensus van de betrokken belangengroeperingen: overheid, bestuurders, hoogleraren, docenten, studenten, ouders en bedrijven. Als alle groeperingen het er mee eens waren dat een bepaalde prestatie-indicator iets kon vertellen over de kwaliteit van het onderwijs, dan werd deze *valide* genoemd. Als sommigen een indicator afwezen, terwijl anderen hem accepteerden, heette hij *controversieel*. De rest was dus niet valide. Uit het onderzoek kwam naar voren dat valide prestatie-indicatoren waren: *studentendoorstrom*, *studentenuitstrom*, *personeel*, *curriculum*, *onderwijsklimaat*, *onderwijsaanbod* en *beleid*. *Studenteninstroom* kwam als niet-valide uit de bus. Segers: "de hoeveelheid studenten die een universiteit aantrekt zegt natuurlijk niets over de kwaliteit van het onderwijs. Maar je moet het wel bij het kwaliteitsoordeel betrekken. De instroom is namelijk een contextgegeven, waarmee je een factor als bijvoorbeeld 'doorstrom' kunt verklaren. Kijk maar naar de economische faculteiten. Daar zijn jarenlang hordes student op afgekomen die niet echt gemotiveerd waren, maar gedreven werden door de managementcultuur die eind jaren tachtig heerste. Dat verklaart onder andere het lage propaedeutisch rendement en dat is wel een prestatie-indicator."

Spiegeltje, spiegeltje

Waarom dient de lijst van Segers? Ten eerste als spiegel voor de instellingen zelf. Het biedt een houvast voor de visitatiecommissies, die de VSNU sinds enkele jaren door het land stuurt. Tot nu toe functioneren de visitaties vooral als spiegel: de faculteiten maken een analyse van hun eigen functioneren, de visitatiecommissie leest het rapport en vraagt op sommige punten kritisch door om het beeld dat de faculteiten van zichzelf schetsen zoveel mogelijk te objectiveren. Dat is

moeilijk, zegt Segers, want "bij grote instellingen vind je niet snel lijken in de kast." In een *case-study* van de visitatie van de economische faculteiten (Segers is zelf als lid van de vakgroep onderwijsontwikkeling en onderwijsresearch - O&O - gestationeerd bij economie) vond de promovendus dat invalide, controversiële en valide prestatie-indicatoren naast en door elkaar werden gebruikt: "externe kwaliteitsbewaking is voor sommige instellingen als het betreden van een spiegelpaleis; men zoekt de spiegel die het gewenste spiegelbeeld toont", luidt een stelling bij haar proefschrift. De visitatiecommissie had dan ook grote kritiek op vijf van de zeven zelfstudies. Door een onderscheid te maken tussen valide- en invalide prestatie-indicatoren hoopt Segers nu dat de instellingen en de visitatiecommissies een steviger houvast worden geboden. Het is voor de faculteiten namelijk van levensbelang om de kwaliteit van het onderwijs voortdurend objectief te meten en te bewaken. In het huidige financieringssysteem krijgt een universiteit nog maar vier jaar subsidie voor een student. Hoe sneller hij weg is, hoe beter. En de belangrijkste aanjager van het studietempo en -rendement is natuurlijk de kwaliteit van het onderwijs.

Hot topic

De kwaliteit van het onderwijs; het proefschrift van Mien Segers is een typisch RL-proefschrift. Haar boekenplank buigt door van de dissertaties van haar collega's van de vakgroep O & O. "Kwaliteitsbewaking is hier een *hot topic*", beweert Segers. Haar vakgroep is dan ook in zoverre uniek, dat ze in alle faculteiten wordt ingezet om in onderwijs- en examencommissies samen met medewerkers en studenten de kwaliteit van de stages en dus ook de kwaliteit van het onderwijs te meten en te bewaken. "Er heerst hier een kwaliteitsgerichte mentaliteit." Elders niet dus? "Nee, tenminste niet zo direct als hier. Bij andere universiteiten is het meer een bestuursaangelegenheid. Binnen de RL wordt geprobeerd - veel meer dan elders - om de kwaliteit van het onderwijs continu te verbeteren door traditionele vormen te doorbreken." Segers bedoelt daarmee onder andere het probleemgestuurd onderwijs, over wiens vermeende teloofgang zij overigens minder pessimis-

tisch is dan anderen: "Het PGO zoekt nog altijd naar zijn beste vorm. Dat doet het al vanaf zijn ontstaan."

Keurmerk

Op de tweede plaats zal het meetinstrument van Segers in de toekomst gebruikt kunnen worden door de overheid. Staatssecretaris Cohen (onderwijs) heeft in het laatste HOOP al aangekondigd dat de overheid meer wil gaan doen met de visitaties dan alleen maar verantwoording afleggen aan de samenleving: "mocht de kritiek van een visitatiecommissie zodanig zijn, dat de deugdelijkheid van het onderwijs in het geding is, dan zullen universiteiten binnen een half jaar informeren over de door hen voorgenomen maatregelen." De universiteiten mogen dus zelf de straf verzinnen. Segers is daar erg huiverig voor: "Je kunt net zo goed verdedigen dat extra middelen worden toegekend aan zwak functionerende faculteiten ter ondersteuning van het innovatieproces."

Als derde gebruiksmogelijkheid noemt Segers de reclame die universiteiten voor zichzelf kunnen maken. Voor instellingen die vinden dat ze zelf excellent onderwijs bieden, komt een kwaliteitskeurmerk als groepen. Maar Segers wil niet de Nederlandse Vereniging voor Huisvrouwen zijn: "je krijgt dan een heel ongezone concurrentie tussen de universiteiten. Mijn proefschrift pretendeert niet een instrument te bieden waarmee het kaf van het koren wordt gescheiden, maar wil slechts die gemeenschappelijke taal creëren, waarin overheid en universiteiten samen kunnen praten over de kwaliteit van het onderwijs." Dat universiteiten de markt opgaan, en dus ook aan 'marketing' doen, vindt Segers geen probleem, zolang het maar niet blijft bij een priemende advertentie: "Als het koopgedrag van de consument meer bepaald wordt door de kwaliteit van de reclamecampagne dan door de kwaliteit van het produkt, dan betekent dit voor instellingen voor hoger onderwijs dat het meer rendeerde te investeren in een goede reclamecampagne dan in het onderwijs."

Wim Ortjens

Aleksandr Zinovjev: van 'ik ben des

Woensdag kwam hij aan in Maastricht, donderdag hield hij de dr. J. Tanslezing en vrijdag stond hij een reeks interviewers te woord. Zaterdag vertrok hij weer naar zijn woonplaats München met een klein plastic koffer in de hand en een speelgoedboerderijtje voor zijn driejarig dochtertje onder de arm. Voor Aleksandr Zinovjev, 71 jaar oud en wereldberoemd schrijver, zat de werkweek er weer op. De man die in 1978 van de Sovjetautoriteiten een uitreisvisum voor Duitsland kreeg zonder daar ooit om te hebben gevraagd, wordt sinds zijn niet begeerde reis naar München geconfronteerd met de harde wetten van de vrije markt. Om te overleven moet hij bijna dag en nacht boeken en artikelen te schrijven. Ter afwisseling gaat hij met grote regelmaat hij op reis om ergens ter wereld een lezing te geven of een prijs in ontvangst te nemen.

„Ik ben verdoemd,“ roept hij uit en steekt zijn handen in de lucht. „Ik ben op het verkeerde moment geboren, door mijn land en vrienden uitgestoten, door het régime gedwongen naar het westen te vertrekken, waar ik me evenmin thuis voel. Ik blijf hier omdat mijn vrouw en dochter dat willen en omdat ik niet weet waar ik anders naar toe zou moeten. Ik kan me alleen troosten met de gedachte dat ik hier kan schrijven en publiceren zonder al te veel problemen.“

Ik ben de staat

Prof. dr. Aleksandr Zinovjev - de titels ontleent hij aan zijn veertienjarig hoogleraar-schap aan het filosofisch instituut van de Universiteit van Moskou - heeft in het westen zijn zorgvuldig gekoesterde 'soevereine staat' moeten opgeven. In Rusland heet zijn autobiografie 'Ik ben de staat', in Frankrijk, waar al eerder iemand heeft geroepen 'L'état, c'est moi', verscheen het boek onder de titel 'Bekentenissen van een overtuigd mens' en in Nederland maakte de uitgever 'Herinneringen van een soevereine rebel' van Zinovjev beschrijft daarin hoe hij al vroeg in zijn leven koos voor een onafhankelijke levenshouding, een soevereine staat, waarin hij zijn eigen zuivere versie van de *homo sovieticus* kon ontwikkelen en waarin hij alleen aan zichzelf verantwoording hoefde af te leggen. Alleen zo dacht hij zijn eigen oprechtheid in een poel van onwaarachtigheid over-eind te kunnen houden. Hij kwam tot die beslissing door zijn eigen jeugdervaringen, die getekend werden door honger en armoede. Vlak nadat Aleksandr in de provincie Kostroma was geboren timmerde zijn grootvader een kistje voor hem. De jongen was zo zwak dat opa er zeker van was dat het kistje niet lang leeg zou blijven. Maar het ventje bleef in leven en gebruikte het kistje later als zijn speelgoed, herinnert hij zich in zijn biografie: „Ik wist dat het mijn kistje was, ik was er trots op en wilde niet dat mijn broers en zusters eraan zaten. Het kistje werd later aan de burens gegeven, wier kindje verdrongen was. Het was te klein voor de overledene zodat ze die met opgetrokken knietjes moesten begraven.“ Toen Aleksandr Zinovjev elf jaar was stuurde zijn moeder hem als veelbelovende jongen van het platteland naar een school in Moskou, waar hij met zijn broer en zijn vader in een beschimmeld kelderhok zonder daglicht moest wonen. Een hutkoffer was zijn bed. Later kwamen er nog vijf familieleden bij, zodat er acht mensen in een ruimte van vier bij tweeënhalve meter woonden. Op school maakte hij kennis met de idealen van het communisme en met de kinderen van de aristocraten die de idealen in praktijk moesten brengen. Zo viel hem voor het eerst de ongelijkheid tussen de idealen en de praktijk van het communisme op. Zinovjev raakte in de war, omdat hij niet durfde beseffen dat er kritiek op het systeem mogelijk was: „Ik was een van degenen die de idealen van het communisme als een maatschappij van algemene gelijkheid, rechtvaardigheid, voorspoed en broederschap serieus namen. Ik merkte veel te vroeg dat er in werkelijkheid een maatschappij ontstond die weinig gemeen had met de lichtende idealen die ons werden bijgebracht. Ik kon me al niet meer los maken van de idealen van het romantische en idealistische communisme, terwijl het reële, wrede, nuchtere, opportunistische, prozaïsche, grijze en valse communisme mijn afschuw en pro-

test wakte.“ Hij wilde korte metten maken met de valse profeten en vatte het plan op om Stalin te vermoorden. Tot een begin van uitvoering is dat nooit gekomen.

Levensdrama

Zinovjev beroept zich in zijn werk steeds op zijn wetenschappelijke inzichten. Hij heeft zich nooit willen zien als een dissident die zich teleurgesteld voelde in de communistische idealen. Als hij al in München zit laat hij zich laatdunkend uit over de dissidenten, die zich als mediasterren gedragen. Hij noemt Sacharov zelfs 'de minister van dissidente zaken van Gorbatsjov'. Hij wil zelf niet gefrustreerd door het leven gaan, maar toch schrijft hij: „De kern van mijn levensdrama was dat ik ongewoon vroeg het volgende besepte: de verwezenlijking van de beste idealen leidt onvermijdelijk tot een uiterst sombere werkelijkheid. Het punt is niet dat de idealen slecht zijn of slecht worden verwezenlijkt. Het punt is dat er bepaalde objectieve sociale wetten zijn die in de idealen niet-voorziene verschijnselen voortbrengen die het belangrijkste aspect van de werkelijkheid vormen en die mijn protest wekten. Waarschijnlijk was ik in de geschiedenis van het communisme de eerste vertegenwoordiger van de maatschappij die de bron van het kwaad van het communisme in de deugden ervan zag.“

Het bezit van een dergelijke zekerheid was bepaald geen reden om gelukkig mee te zijn in de tijd van Stalin. In die tijd wist Zinovjev zijn hachje nog te redden, zij het met grote moeite. Toen hij in 1939 voor het eerst openlijk protesteerde tegen de onverschilligheid waarmee de armoede op het platteland werd benaderd - hij was toen al filosofiestudent in Moskou - werd hij onmiddellijk gearresteerd. Na enige tijd wist hij te ontsnappen, ging onder valse naam in het leger en werd daar oorlogsvlieger. Na de oorlog wist hij gebruik te maken van de verwarring om weer terug te keren naar de universiteit, waar hij een snelle carrière maakte als logicus en wetenschapsfilosoof. Hij wist zijn soevereine staat redelijk onaantastbaar te houden dankzij een grote wetenschappelijke reputatie, die tot ver over de grenzen reikte. Niettemin werd Zinovjev grondig gewantouwd door collega's en de mensen uit de omgeving van Brezjnev. Zijn wetenschappelijke kritiek, bedacht in het hart van de denktank van het régime, was de officiële communistische leer wetenschappelijk werd ondersteund, werd als een bedreiging gezien voor de officiële versie van het communisme. De zorgvuldig geselecteerde wetenschappers werden geacht de leer aan te passen aan de wensen van de leiders. Ondanks grote druk en tal van pesteringen bleef Zinovjev weigeren zich voor het karretje van de partij te laten spannen, ook al was hij daar lid van. Hij vindt nog steeds dat hij zich op die manier niet heeft gecompromitteerd: „De partij was niet wat jullie in het Westen onder een politieke partij verstaan. Het was de partij van het staatsapparaat. Je ging naar partijbijeenkomsten omdat het sociale gebeurtenissen waren. Ik kon buiten de politiek blijven. Ik was geen marxist en ook geen communist. Dat wist iedereen. En ik had ook geen enkel privilege.“

In 1974, hij was toen 52 jaar, schreef Zinovjev zijn eerste satirische roman, *Gapende Hoogten*, die hij zelf typeert als een sociologische roman. Het boek is een bijtende satire op het optreden van de apparatsjiks

die zogenaamd de verheven idealen van het communisme helpen verwezenlijken. Zinovjev gaf het manuscript aan westerse vrienden mee, die een Zwitserse uitgever voor hem vonden. Die publiceerde het boek in 1976.

Op alle mogelijke manieren werd er druk uitgeoefend op Zinovjev om hem het land uit te werken. Hij werd er niet vierkant uitgegooid om een schandaal à la Solzjenitsin te voorkomen, maar werd letterlijk het land uitgepest.

Zeer tegen zijn zin vertrok Zinovjev in 1978 naar München. Hij voelde zich er niet thuis, zijn kritiek op de Sovjetunie had niets te maken met een liefde voor het Westen: „Ik ontwikkelde me zonder invloed van het Westen als antipode van de sovjetmaatschappij en had de mogelijkheid in zuivere vorm de ontwikkeling van de *'homo sovieticus'* te aanschouwen. Mijn antistalinisme en mijn kritische houding tegenover de communistische maatschappij in het algemeen hebben hun beslag gekregen zonder enige vergelijkingen van sociale systemen en levenswijzen, uitsluitend onder invloed van de specifieke levensomstandigheden van het reële communisme.“

Materiële lasten

In München moest Zinovjev zijn soevereine staat opgeven, puur uit materiële noodzaak. Hij schreef er 27 boeken, waarvan er meerdere in het Nederlands zijn vertaald. „In Rusland was ik niet gedwongen aan mijn materiële omstandigheden te denken, alles was voor je geregeld. Ik ben in psychologisch en sociaal opzicht niets veranderd, maar ik kwam van een collectieve in een individuele samenleving terecht. Ik moest voor mezelf en voor mijn gezin zorgen. Mijn concept van een man die als onafhankelijke staat door het leven gaat, verloor elke betekenis. Hier kon ik geen tijd verknoeien, want tijd is geld. Ik moet mijn huis, mijn energierekening en mijn ziekenkas betalen.“

We zijn weer terug in Maastricht. In een hoekje van het café waar we elkaar ontmoeten zit het prototype van de krasse knar, die rustig begint te vertellen, maar gaandeweg steeds luider en met steeds grotere gebaren zijn verhaal doet. Als hij zijn woorden nog meer nadruk wil geven, gaat hij staan, pakt de armen van de interviewer vast, spreekt hem indringend toe en ploft dan weer terug op zijn stoel met een gebaar van: ik kan er niets doen, maar zo is het, ik heb altijd gelijk.

Op één punt moet hij toegeven dat hij zich heeft verkeken op de werkelijkheid: hij had de val van het communisme niet zien aankomen. „Toen ik wegging dacht ik dat het systeem altijd zou blijven. Niemand vermoedde dat het zo snel zou gaan. Ik dacht dus ook dat ik hier tot het eind van mijn leven zou kunnen doorgaan met het analyseren van de Sovjet-samenleving. Nu ben ik min of meer noodgedwongen naar de westerse samenleving gaan kijken, maar ik heb er wel plezier in gekregen. Mijn Franse uitgever Plon heeft me gevraagd daar een sociologische studie van te maken, die begin volgend jaar uitkomt. Ik moet zeggen dat ik in mijn systematische observatie verontrustende zaken heb ontdekt. Het Westen valt niet te kenmerken als een puur kapitalistische of puur democratische samenleving. Ik heb er een nieuwe term voor moeten bedenken, het *occidentisme*. Het vertoont alle tendenzen van grote sociale massa's, ook socialistische en communistische tendenzen. Na de Tweede

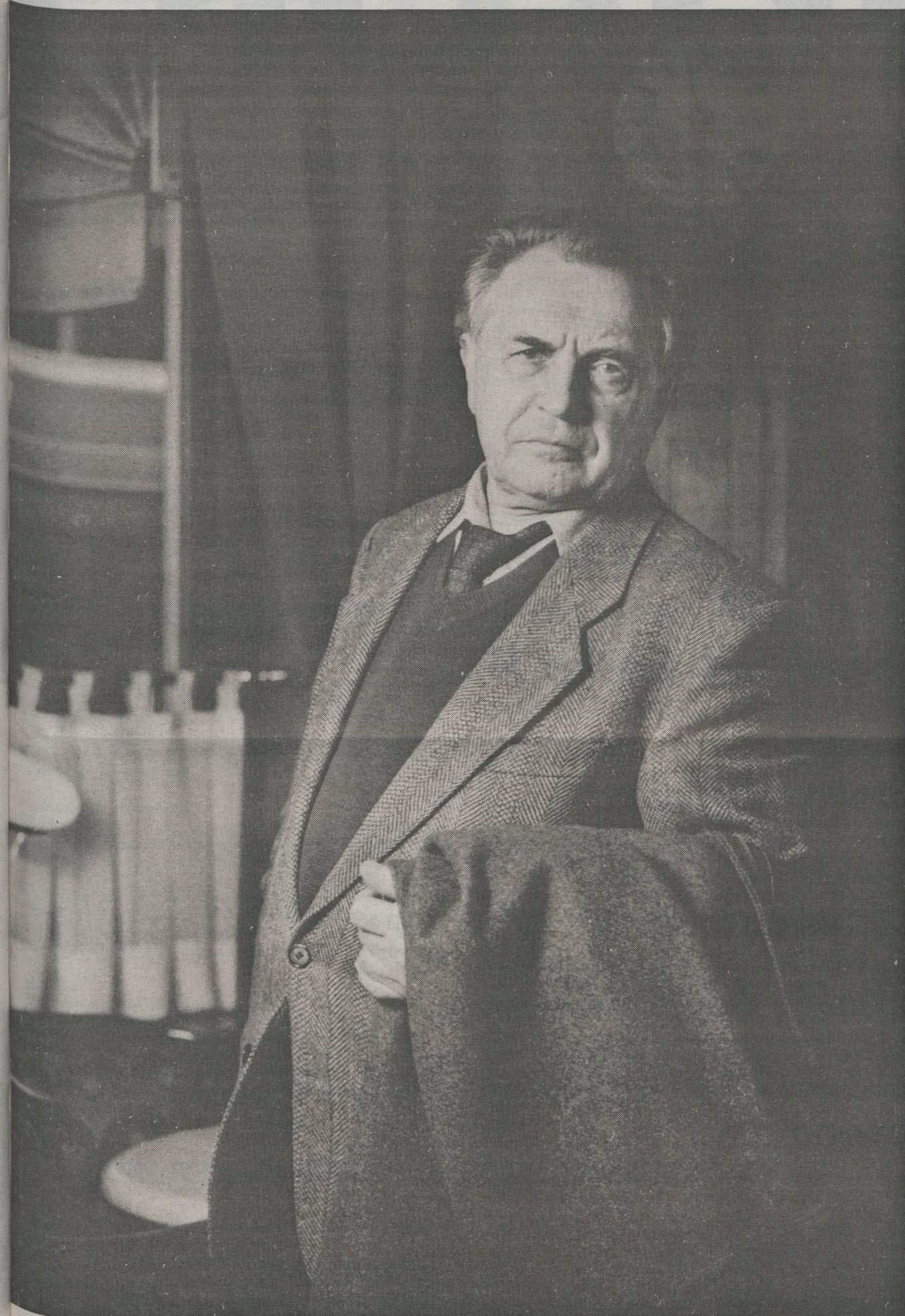
Wereldoorlog is de ontwikkeling van het Westen in een stroomversnelling gekomen. Vooral de Koude Oorlog, droeg ertoe bij dat zaken als de technologie, de vrije markt, de mensenrechten en democratische openheid tot grote bloei kwamen. Die troeven zijn gebruikt tegen het communisme en hebben in die wereld de aandacht getrokken. Daar zag je tegenovergestelde tendenzen als beslotenheid en totalitaire regimes. Het Westen heeft door de Koude Oorlog een zo groot deficit doen ontstaan in de communistische wereld, dat het systeem eraan is bezwaken. De Sovjetunie was te zwak om die oorlog vol te houden. Nu er minder dreiging uit het Oosten komt, voelt het Westen zich minder genoodzaakt die waarden uit de Koude Oorlog te verdedigen. Democratische argumenten wegen ineens veel minder. Er ontwikkelt zich een stevig internationaal machtsapparaat, de massacultuur slaat toe met behulp van de massamedia, lokale economieën worden opgeslokt door multinationals met grote internationale financiële vertakkingen. De westerse samenleving begint daardoor meer en meer te lijken op de communistische. Het klinkt misschien vreemd, de overwinnaar neemt de trekken over van de overwonnenen, al zal het westen zeker geen communistische samenleving worden. Zo krijgen de aanhangers van de convergentietheorie gelijk: er leunen twee blokken tegen elkaar, die steeds dichterbij elkaar neigen. Valt nu het ene blok om, dan valt het andere er overheen. In China worden nu ook spijkerbroeken gedragen en wordt Coca-Cola gedronken. In het Westen zie je hoe het communistische principe dat iedereen staatsambtenaar is, wordt overgenomen. Niet dat hier het staatsapparaat het welzijn van de burgers voor zijn rekening neemt, maar het bedrijf waarin men werkt. Dat verzekert je van een baan, van een behoorlijke gezondheid en een pensioen. Die bedrijven worden geleid door gespecialiseerde managers, omdat de eigendom is overgegaan naar grote financiële conglomeraten. De westerse samenleving is al lang niet meer kapitalistisch in de klassieke zin. Politieke partijen hebben hun oude plaats verloren. In Duitsland worden ze al door de staat onderhouden, in andere landen moeten ze half of helemaal illegaal aan hun middelen komen om de macht te behouden, kijk maar naar Italië. Partijen zijn een politieke klasse geworden, een staatsysteem precies zoals onder het communisme. Persoonlijke status gaat boven het belang van de kiezer.“

Koude oorlog

Het Westen mag dan in de Koude Oorlog - in feite is er een oorlog overgeslagen, zegt Zinovjev - een klinkende overwinning behaald hebben, dat betekent nog niet dat het er zoveel beter van wordt: „Ik denk dat het debacel van het communisme een slechte zaak is voor de overwinnaar. De Koude Oorlog zal weliswaar altijd het schoolvoorbeeld blijven van intelligente politiek, maar nu de vijand weg is, zijn de remmen los. Het verdedigen van de waarden uit die periode is minder noodzakelijk geworden. Ik vrees dat het niet om een tijdelijk verschijnsel gaat. Het Westen is geweldig sterk uit de strijd te voorschijn gekomen, maar het probleem is dat het niet kan stoppen. Als het stopt, vernietigt het zichzelf. Zo zit het systeem nu eenmaal in mekaar. Het luistert naar natuurlijke wetmatigheden, waar de menselijke geest nauwelijks invloed op heeft. Het Westen zal nu proberen zijn systeem mondiaal op te leggen, president Bush is daar trouwens openlijk voor uitgekomen na afloop van de Golfoorlog. De Verenigde Staten hebben daarbij een groot voordeel ten opzichte van West-Europa, omdat hier de sociale verhoudingen te zeer veranderen. Het aandeel van de West-Europeanen daalt proportioneel in dit deel van de wereld. Er

'lestaat' tot 'ik ben verdoemd'

Aleksandr Zinovjev: 'Ik had te vroeg in de gaten dat er iets mis was met het communisme' (foto Franco Gori)

Zinovjevs Tanslezing in het kort

Het communisme is niet aan zijn eigen tekortkomingen bezwaken, maar aan de druk van het Westen, dat enorme krachten mobiliseerde in de Koude Oorlog. De nederlaag van het oostblok betekende het einde van een marxistisch experiment, waarin de leer van Marx tot staatsideologie werd verheven. Dat het mislukte, is geen bewijs dat de leer niet deugt. Daarvoor werd het experiment te slecht uitgevoerd. Natuurlijke wetten, die gelden voor het organiseren van sociale massa's, werden genegeerd door incompetente leiders, die liever voor repressie dan bezinning kozen. De uiteindelijke val werd ingeleid door Gorbatsjov en zijn kliek ('een tot ongeken-de idiotie vervallen toplaag, volkomen dolgedraaid door hun zucht naar wereldroem en door footitjes van het Westen'), die ten onrechte dachten veranderingen van boven af te kunnen dicteren.

Sovjetburgers hadden zich vastgeklampt aan westerse propagandaverhalen over de zegeningen van de vrije markt. Direct na de val van het communistische regime werden de burgers 'dolenthousiast toen zij hun land zagen veranderen in vlooiemarkt voor tweedehands westerse vodden'. De hoop op een beter leven sloeg al snel de bodem in. Mensen gingen plotseling beseffen dat zij een aantal zegeningen, die zij onder het communisme als vanzelfsprekend hadden genoten, nu ineens kwijt waren. Bovendien werden zij op hun weg naar het kapitalisme en democratie allereerst geconfronteerd met de ondeugden van die systemen. De euforie is inmiddels omgeslagen in wanhoop.

Maar ook het Westen is met een kater blijven zitten: 'er is iets tot een armzalige staat gereduceerd wat in het bewustzijn van de westerse mensen de bron van alle kwaad op aarde leek en waardoor zij gingen denken dat zij in het paradijs leefden'. Ook zij komen van een koude kermis/oorlog thuis. Het hele complex dat is opgebouwd om de oorlog met economische en propagandistische wapens te voeren, moet nu overeind worden gehouden inclusief het bijbehorende bestuursapparaat, dat gigantische vormen heeft aangenomen en zich steeds verder van de burger in supranationale sferen beweegt. Het Westen begint steeds meer trekken van de overwonnen vijand te vertonen.

Het bouwen van een Europees is mogelijk, als er maar niet wordt uitgegaan van een harmonieus samenleven van zijn bewoners. Verschil moet er zijn: bovenaan komt Duitsland, een treetje lager staan Frankrijk, Italië en Engeland, dan volgen België, Nederland en Oostenrijk, dan Griekenland, Portugal en Spanje en helemaal onderaan staan de voormalige oostbloklanden, 'de verschoppelingen van de familie, die de restjes mogen opeten'.

En tenslotte volgt de finale stap: de stichting van een wereldorde onder westerse leiding. Daartoe wordt het Westen (de Verenigde Staten en het Verenigd Europa) door de loop van de historie gedwongen. Stilstand zou aftakeling van hun hele systeem betekenen. De wereldorde is mogelijk, als ook hier met een hiërarchie van de sociale verschillen rekening wordt gehouden. Gebeurt dat niet, dan zal het huis binnen de kortste keren instorten.

En Oost-Europa? Op de puinhopen van een verwoest maatschappelijk organisme zal waarschijnlijk een nieuw organisme ontstaan dat veel weg heeft van het oude, zoals op de puinhopen van een schuur geen wolvenkrabber, maar opnieuw een schuur wordt gebouwd. „De mensen in de voormalige communistische landen hebben gemerkt dat het echte leven geen eeuwig halleluja met zang, dans, drank, requisitoirs en triomfkreten is, maar iets heel anders waar ze niet op uit waren en waar ze niet klaar voor waren. Ze beseffen nog niet helemaal dat ze in een historische val zijn gelopen, en dat ook nog vrijwillig. Hoewel ze het nog niet durven toe te geven, voelen ze al wel dat ze meer verloren dan gewonnen hebben. Ze zullen uiteindelijk de essentie van de verwestering begrijpen en zich ertegen gaan verzetten, wat de kans op een wereldmaatschappij drastisch zal verminderen.”

komen steeds meer mensen bij die de hoge levensstandaard niet kunnen volgen. Voor hen is deze manier van leven te ingewikkeld, te hi-tech. De groep die profiteert van de welvaart, groeit nog wel, maar minder dan de laagste sociale klassen, die er niet van profiteren. In Duitsland zijn nu al één miljoen daklozen.”

Dat het vrije-marktprincipe de redding zal betekenen van de voormalige Oostbloklanden, wil er bij Zinovjev absoluut niet in: „Het is een westers vooroordeel dat de vrije markt een stimulans is om initiatief te nemen. Er wordt ook gezegd dat de Russen het gevoel voor initiatief hebben verloren in de zeventig jaar dat zij onder een communistisch regime hebben geleefd, maar in de duizend jaar daarvoor was het heus niet anders. De menselijke factor speelt

een heel belangrijke rol, die je niet mag onderschatten. Om te komen tot een zeker peil van ontwikkeling en technologische kennis, is een bepaalde mentaliteit nodig, die de Russen niet en bijvoorbeeld de Duitsers wel hebben. De Duitsers zijn een volk van meesters. Ik heb een hond, een keeshond, die zich niets laat gezeggen. Daar is hij veel te eigenwijs voor. De Duitsers houden niet van dat soort honden, heb ik gemerkt. Die moeten een Duitse herder of een tekkel hebben, die kun je laten doen wat jij wil.”

Welke honden zijn favoriet bij de Russen? „De Russen zien het liefst het vuilnisbakkenras. Die kun je een trap geven, dan komen ze je hand likken. De Russen zijn geen volk van meesters, ze kunnen niet de baas spelen over anderen.. De Romanovs

waren ook van Duitse afkomst. De Russische adel bestond vroeger voor éénderde uit Duitsers, voor éénderde uit Tataren en de rest waren Russen.”

Jacques Herraets

In het Nederlandse vertaalde boeken van Aleksandr Zinovjev zijn de romans *Gapende Hoogten* en *De lichtende toekomst*, de essays *De werkelijkheid van het communisme* en *Het gorbatsjovisme of de macht van de illusie* en de autobiografie *Herinneringen van een soevereine rebel*. De Tanslezing *Het postcommunistische tijdperk* is door Studium Generale in boekvorm uitgegeven en aldaar verkrijgbaar.

Polaroid

in actie

Polaroid organiseert op 24 november a.s. in zaal A (personeelsrestaurant azM) een produktinformatiedag voor alle afdelingen van het azM en R.L..

U kunt de volgende (nieuwe) produkten in actie zien:

DIAPRINTERS voor desk-top presentatiedia's
 LCD PANELS voor overheadprojectie van PC en videobeelden
 VIDEOPRINTERS voor produktie van dia's en foto's
 THERMISCHE PRINTERS voor kleuren of zwart-wit prints
 CLOSE-UP en REPRODUKTIE APPARATUUR
 MICROSCOOPCAMERA'S
 Polaroid FILMASSORTIMENT

WAAR:

Zaal A (in het personeelsrestaurant)
 Academisch Ziekenhuis Maastricht
 P. Debyelaan 25

WANNEER:

24 november a.s.
 9.30 - 16.00 uur
 Heeft u vragen,
 bel: 030-410420

U B E N T V A N H A R T E W E L K O M

Kopij voor het Bulletin inleveren bij onderstaande contactpersonen voor het gemelde tijdstip, in de week voorafgaand aan de publicatie. Met vragen of opmerkingen kunt daar ook terecht.

FdAW (vakgr./comm./studiever.): R. Peters, Fac.Bur., Kapoenstraat 2, tel. 883487, voor woe. 12.00 uur.

FdEW (vakgr./comm./studiever.): B.Staveaux, Fac.Bur., Tongerestraat 53, tel. 883705, voor do. 12.00 uur.

FdG (vakgr./comm./studiever.): R.le Doux, Fac.Bur., niveau 3, kamernr. 3226, UNS 50, tel. 881448, voor woe. 12.00 uur.

FdGW (vakgr./comm./studiever.): A.Bastiaens, Bur.Onderwijs, UNS 50, niveau 1, kamernr. 1.249, tel. 881455, voor ma. 12.00 uur.

FdR (vakgr./comm./studiever.): A. Kessen, Bur.Onderwijs, Zwingelput 4, tel. 883004, voor woe. 13.30 uur.

Studenten(sport)ver./studentenpastoraten: N.Plompen, Stud.zaken, Lenculenstraat 26, tel. 883354, voor woe. 16.00 uur.

Instituten behorend bij een faculteit: bij bovengenoemde facultaire contactpersoon.

Uitsluitend berichten die niet onder een van bovenstaande categorieën vallen: PR & Voorlichting, Bouillonstraat 3, tel. 883081, voor vrij. 12.00 uur. Berichten over externe activiteiten worden alleen opgenomen als er plaats is.

UNIVERSITEIT ALGEMEEN

Inauguratie prof.mr. M.G. Faure

Op vrijdag 19 november, om 16.00 uur, houdt mr. M.G. Faure (bijzonder hoogleraar Vergelijkend en Internationaal Milieurecht) zijn inauguratie '(G)een schijn van kans. Beschouwingen over statistisch causaliteitsbewijs bij milieugezondheidsschade'.

Promotie mw.drs. M.C.J.G. Dormans-Linssen

Op 24 november (14.00 uur) verdedigt mw.drs. M.C.J.G. Dormans-Linssen haar proefschrift 'Cells of adult rat heart. Isolation, characterization and some aspects of fatty acid metabolism'. Promotores zijn prof.dr. G.J. van der Vusse en prof.dr. R.S. Reneman. In het proefschrift wordt onderzoek beschreven naar vetzuurmetabolisme in hartweefsel. Mw. Dormans-Linssen deed haar onderzoek bij Fysiologie.

Promotie drs. A.L. van Bommel

Op 24 november, 16.00 uur, zal drs. van Bommel zijn proefschrift 'Sleep, depression and antidepressants' verdedigen. Promotores zijn prof.dr. R.H. van den Hoofdakker en prof.dr. M.M.W. Richartz. Drs. Van Bommel ging na wat de samenhang is tussen veranderingen van de slaap en die van depressieve verschijnselen tijdens een behandeling met antidepressieve medicamenten. Bij de twee onderzoeken die hij uitvoerde kon geen overduidelijke samenhang worden aangetoond tussen specifieke veranderingen in de slaap en de verbetering van de depressie. Alex van Bommel werkt bij de vakgroep Psychiatrie.

Promotie A.J. Dimovski, M.D.

Op 25 november (14.00 uur), verdedigt A.J. Dimovski, M.D. zijn proefschrift 'Factors affecting the fetal hemoglobin levels in patients with sickle cell anemia and thalassemia'. Promotores zijn prof.dr. P.J. Brombacher en prof.dr. T.H.J. Huisman. Het proefschrift behandelt een aantal genetisch bepaalde factoren die van invloed zijn op het voorkomen van abnormaal hemoglobine, z.g. foetaal hemoglobine, in het bloed van volwassenen die lijden aan bepaalde aangeboren vormen van sickle cel anaemie en thalassemie.

Promotie mr. J.M. Blanco Fernández

Op 25 november, om 16.00 uur zal mr. J.M. Blanco Fernández zijn proefschrift 'De raad van commissarissen bij NV en BV' verdedigen. Promotor is prof.mr. C.A. Schwarz. Het proefschrift geeft een analyse van de geldende wetgeving met betrekking tot de raad van commissarissen bij naamloze en besloten vennootschappen.

Symposium 'Werken en Studeren op Randwijk' op donderdag 18 november a.s.

Het symposium is georganiseerd door de Faculteiten Geneeskunde en Gezondheidswetenschappen voor medewerkers, studenten en externe relaties en vindt plaats op Randwijk in Faculteiten II, UNS 50.

Aanleiding voor het symposium is de invoering van de nieuwe Arbeidsomstandigheden (ARBO)wet. Vertegenwoordigers van alle betrokken partijen zullen hun visie geven op diverse aspecten en concrete gevolgen van de nieuwe ARBO-wet. Het symposium begint om 13.00 uur en wordt afgesloten om 17.00 uur met de uitreiking van de V&M prijs.

Om 10.00 uur begint in het trefcentrum Fac. II een info-markt. Deelname aan het symposium is gratis.

Aanmelden en/of andere informatie: Marty Heuvelman, PR & Voorlichting FdG, telefoon 881525, fax 619373 of via Maasnet.

Studie-informatielijn

Ondanks publicatie van het 06-studie informatie telefoonnummer in RL brochures en landelijke onderwijsgidsen komt het nog steeds voor dat telefonische informatievragen gaan zwerfen door de RL. Als u iemand aan de lijn krijgt die naar opleidingsmogelijkheden aan de RL vraagt, verwijst dan naar het gratis studie-informatie telefoonnummer 06- 022 3773 (ma t/m vr 9-12 en 14-16 uur). Verbind buiten deze uren door met intern telefoonnummer 88 3172.

Beide telefoonnummers zijn van de afdeling studie-informatie bij de dienst Studentenzaken.

Interfacultair blok 'INLEIDING TOT DE ONTWIKKELINGSPROBLEMATIEK' 1994

Voor alle geïnteresseerden in de problematiek van de ontwikkelingslanden wordt opnieuw het interfacultair blok 'Inleiding tot de ontwikkelingsproblematiek' georganiseerd.

Het blok start in 1994 in week 4 (vanaf maandag 24 januari) en loopt tot en met week 11 (tot vrijdag 18 maart). Het blok bestaat uit 6 maal 2 onderwijsbijeenkomsten, 7 lezingen en een afsluitende toets. Deelname staat open voor alle RL studenten; binnen nagenoeg alle studierichtingen kan het blok als keuzeonderwijs opgenomen worden. Overleg eventueel met het bureau onderwijs van je eigen faculteit. Voor informatie over de inhoud: H. Aarts, BIS/ISIS, tel. 883519. Aanmelding: schriftelijk bij A. Deelman, blokcoördinator, BIS/ISIS, Bou3 of telefonisch dagelijks na 12.00 uur, tel. 883211, antwoordapparaat I. Engelen inspreken. Vermeld je naam, studierichting, adres, telefoonnummer en voorkeur voor onderwijsgroep (ma/do ochtend, ma/do middag of di/vr middag). Je ontvangt dan op korte termijn meer informatie (na 1 december).

CWS-LEZING

Op woensdag 8 december houdt de Amerikaanse historicus Thomas Laqueur naar aanleiding van zijn boek Making sex. Body and gender from the Greeks to Freud (1990) een lezing onder de titel: Making sex and imagining sexualities.

Deze lezing is voor iedereen toegankelijk. Locatie: Collegezaal Nieuwenhof, 10.00-12.00 uur.

Info: Harry Oosterhuis, vakgroep geschiedenis FdCW, tel. 883262/3314.

ABVA/KABO

Gerard Hensen, vakbondsconsulent van de AbvaKabo, is in principe bereikbaar op donderdag en vrijdag op de lokatie UNS 50 k.5.155 (tel.881250). In geval de vakbondsconsulent niet aanwezig is kunt u:

*uw boodschap inspreken op het automatisch antwoordapparaat. U wordt dan zo spoedig mogelijk teruggebeld;

*contact opnemen met dhr. H. Uffing, tel: 299775, of mw. C. Fröberg-Gresnich, tel: 881812;

*contact opnemen met een van de leden van de Medezeggenschapscommissie van uw beheerseenheid.

CFO

De districtsbestuurder van het CFO, Huub Verbeek, houdt driewekelijks op vrijdagochtend spreekuur voor medewerkers van de RL in de vakbondskamer UNS 50, kamer 5.155, tel. 881250. U kunt bij hem terecht voor advies en ondersteuning in alle arbeidszaken. Tussentijds is hij te bereiken tijdens kantooruren op nummer 040-466687.

De spreekuren voor de rest van 1993 zijn: 29 oktober, 19 november en 10 december, van 10.30 uur tot 12.00 uur.

Informatie ook bij de CFO-leden van het GO of MC verkrijgbaar.

P-UNIVERSEEL

SINT-NICOLAAS komt naar de faculteiten I, Peter Debijelein en niet naar de Sporthal Randwijk op zondag 28 november.

U kunt nog inschrijven voor de vogelwacht cursus II op woensdagavonden van 19.30-21.30 uur, 2e bijeenkomst is op 17 nov. en vervolgens 22 dec. '93, 19 jan., 23 feb., 16 mrt. en 20 apr.'94 met excursies op zondagochtenden 21.11, 19.12'93, 23.1, 27.2, 20.3, 24.4.1994. Alles bij elkaar slechts f.35/ f.45. Prijzen voor 1 lid/1 introducté.

Het kunstuitstapje onder de zeer deskundige leiding van Arjen van Prooijen naar Rotterdam vindt plaats op zaterdag 11 december en kost f. 40,-. Inbegrepen bus, entree diverse musea.

"PHANTOM OF THE OPERA" op zondag 17 april 1994 circustheater Scheveningen per lid f. 100, partner f.120, introduce f.140.

Sport het hele jaar door gratis voor leden (met medewerking van LV&S):

Badminton maandags 20.30-21.30 u.

Tennislessen (10x) voor kinderen van leden f. 65,- op donderdagmiddagen (16-17 u) in de Dousberg.

Films. In samenwerking met REFLEX wordt iedere tweede dinsdag van de maand om 19.00 uur in de blauwe zaal een topfilm vertoond. Entree f. 2,50/4,00.

Informatie bij C. Fröberg-Gresnich tel. 1812 of G. Postma tel. 1301.

UNIVERSITEITSRAAD

Op 25 november zal de Universiteitsraad in zijn bijeenkomst de volgende onderwerpen behandelen:

- Instellingsstandpunt Hoop 1994;
- Initiële Begroting 1994;
- Jaarverslag Experimentenfonds 1992;
- Jaarverslag Auditorenondersteuning 1992;
- Richtlijnen Ethiek (WHW);
- Participatie in onderzoekschool i.o. Ico i.v.m. erkenningsaanvraag KNAW;
- Beantwoording vragen M. Mos over restitutie collegegelden;
- Persverklaring inzake Science Park/Transferbureau, inclusief vragen Presidium n.a.v. publicatie in De Limburger (vertrouwelijk). De vergadering van de Universiteitsraad vindt plaats in de UR-zaal, Oud Gouvernement.

De vergadering begint om 19.30 uur en is openbaar! Omstreeks 20.00 uur bestaat er gelegenheid gebruik te maken van het sprekerskwartier.

STUDENT EN ZAKEN

Studentenpsycholoog

Voor een gesprek met de studentenpsycholoog Ruud vd Berg, kun je een afspraak maken via het secretariaat Studentenzaken, Len.26, kamer 0310B, 883354.

Studentendecanaat

De inloopsprekuren zijn op di. en do. van 14.00 - 16.00 u. Lenc.str. 26, K. 310B. De tel. spreekuren zijn op ma. en di. van 13.30 - 14.00 u. (043) 883354.

Openingstijden secretariaat SZ:

ma., di. en wo. 13.30-16.30 u., do. 9.00-12.00 u en 13.30-16.30 u, vrij. 9.00-12.00 u.

NSEM

De studentenvakbond NSEM is verhuist naar de Oude Tweebergerpoort 2, tel. 883142. We zijn nog steeds bereikbaar voor problemen tijdens je studie. We bellen terug! De volgende ALV is di. 23 nov. vanaf 20.00 u. in cafe 'Brandenburg' op de Hertogsingel. Op agenda staat o.a. - het jaarverslag, - begroting & beleidsplan, - bestuursverkiezingen. Nieuwe NSEM-kamer is niet zo makkelijk bereikbaar. Daarom zullen bestuursleden ma. 22 nov. van 11.00-15.00 u en 19.00-20.00 u op de kamer aanwezig zijn. De ALV-vergaderstukken kunnen dan opgehaald worden. Wil je lid worden, stort dan voor 15 dec. as. f 10,- op postgiro 3843114. Vermeld a.u.b. studie en telnr.

MST

Wil je meer uit je studie bedrijfseconomie halen dan theoretische kennis? Schrijf je dan nu in bij MST voor een interessante werkop-

RL-AGENDA

Promoties en inaugurele- of afscheidsredes vinden plaats in de Aula, Tongerestraat 53. Informatie: Rectoraat, 883096/883210

17-11 Promotie P.T. van Assema, 14.00 uur

18-11 Promotie L.M.A.B. van Bortel, 14.00 uur

18-11 Promotie M.S.R. Segers, 16.00 uur

19-11 Inauguratie Prof. mr. M.G. Faure, 16.00 uur

24-11 Promotie M.C.J.G. Dormans-Linssen, 14.00 uur

24-11 Lezing L. Tindemans:

'De neutraliteit en het gemeenschappelijk buitenlands- en veiligheidsbeleid van de Europese gemeenschappen', Zw 4 collegezaal, 16.00 uur

24-11 Promotie A.L.V. van Bommel, 16.00 uur

25-11 CARIM lecture 1993, spreker Prof. dr. M.Verstraete; tevens uitreiking beste proefschrift CARIM 1991-1992, alsmede symposium

25-11 Promotie A.Dimovsky M.D., 14.00 uur

25-11 Promotie J.M. Blanco Fernandez, 16.00 uur

26-11 Lezing L. Tindemans: de Europese grondwet, Zw 4 collegezaal, 16.00 uur

26-11 Promotie J.J.J.M. Wirtz, 14.00 uur

26-11 Promotie M.A. Heldeweg, 16.00 uur

01-12 Lezing prof.dr. M. Romme, RL, "Is stemmen horen op zich een pathologisch verschijnsel", 'Postjet' Vijverdal, 16.30 uur info: Y. Stevens 043-877440

01-12 Promotie M.H.C. Lever, 14.00 uur

01-12 Promotie J.W. de Jonge, 16.00 uur

02-12 Promotie G. van Lijnschoten, 12.00 uur

02-12 Promotie A.J.H.M. Houben, 14.00 uur

02-12 Promotie M.G.L. den Elzen, 16.00 uur

03-12 Promotie H.J.M. Beckers, 14.00 uur

03-12 Promotie W.J.M. Teeuwen, 16.00 uur

08-12 Promotie J.J. Konijnenberg, 14.00 uur

08-12 Promotie G.H. Fijten, 16.00 uur

09-12 Promotie J.W.M. Muris en R.J.J.E.Th. Starmans, 14.00 uur

09-12 t/m 11-12 Congres Educational Innovation in Economics and Business Administration: the Case of Problem-Based Learning

10-12 Promotie E.M. van Kleef, 14.00 uur

10-12 Promotie J.E. de Vries, 16.00 uur

15-12 Lezing dr. J.A. den Boer, AZU, "Recente ontwikkelingen in de neurobiologie van paniekstoornis", 'Posjet' Vijverdal, 16.30 uur info: Y. Stevens 043-877440

16-12 Promotie H.G. van der Wilt, 12.00 uur

16-12 Promotie E.E. Blaak, 14.00 uur

16-12 Promotie J. Henseler, 16.00 uur

17-12 Promotie R.J.G.H. Seerden, 12.00 uur

17-12 Promotie A. Hidding, 14.00 uur

17-12 Promotie T. Delhaas, 16.00 uur

17-12 Het Interfacultair Vrouwenstudies Overleg RL organiseert een Wetenschappelijk symposium over 'Sekse-asymmetriën in zorgsystemen'; nadere informatie Vrouwenstudies FdG 882325

dracht. Kom langs voor meer informatie op ons kantoor in de Abtstraat 4 van ma. t/m vr. van 13.30 tot 16.30. Tel: 883927

Agenda Tafelstraat 13

Zo. 21 nov. 19.00 u. Chapelsservice; Engelstalige viering St. Jan
Ma. 22 nov. 20.00 u. Bijbelwifelgroep
Di. 23 nov. 18.15 u. Koorrepetitie, 20.00 u. Spiritualiteit, 20.00 u. Literatuurgroep
Wo. 24 nov. 16.30 u. Yoga, 18.00 u. Tafelen. (voor 4 uur opgeven), 20.00 u. Filosofiegroep De Liefde, 20.00 u. Filosofiegroep Lemaire
Do. 25 nov. 20.00 u. Poëziegroep, 20.00 u. Groep Beheersing/bezinning.
 Wil je eens praten met één van de pastores? Kom langs of bel voor een afspraak. Tel. 21 56 51

R.K. studentenpastoraat Maastricht

Iedere do. om 19.00 u. en zo. om 10.30 u. is een viering van de H.Mis, voorgegaan door pastor F.Peró. Iedere vr. tussen 19.30 u. en 21.00 u. aanbidding in de kapel van R.K. Studentenpastoraat. Adres: Boschstr. 97, societeit "in de Fortuyn".

Agenda AEGEE

AEGEE is verhuist. Ons nieuwe adres: Oude tweebergpoort 2, K. 3002, Postbus 616 maastricht, Tel: 043-883465 (11.30 - 12.30)

18-21 nov Simulation of the EC, Region Bruxelloise
 24-28 nov Xenophobia!! Are you a racist?, Freiburg
 Elke Di. borrel vanaf 22.00 in de Metamoofoos

Agenda S.I.B.-Maastricht

Wekelijkse borrel, do. vanaf 22.00 u. 'café van Sloun'.
 22-11: Start van de Themaweeke, met als thema 'Cultuur en samenlevingsvormen'. Deze themaweeke eindigt 26-11.

KOKO agenda

za 20 nov.: Ouderdag voor ouders van eerstejaars studenten aan de RL.
 wo 24 nov.: Arancio-activiteit.

Integrand

Integrand is gevestigd zijn aan de Twee Bergenpoort 2, 6211 TD Maastricht. Ons telefoonnr. 043 - 883355(97).
 Wij zoeken nog BE Organisatie / Informatiekunde studenten met kennis van kwaliteitssystemen en eventueel ervaring op het gebied van ISO.

Agenda R.K.S.V. Servatius

wo 24 nov.: 20.00 u Triviant-avond.

LV&S

Aankondiging BOMMEN LIFE

Do. 16 dec. organiseert buro LV&S het jaarlijkse Bewegen Op Muziek mmv een "life band" in sporthal Randwijck. Aanvang: 18.00 u. Gratis! Iedereen is van harte welkom.

Golf

Ipv wo. 3 nov. start de beginnerscursus golf op wo. 24 nov. olv R. Kok in sporthal Randwijck. Tijd: 14.45-15.45 u. Cursusduur: 7 lessen. Max. deelnemers: 7. Kosten: f 50,-. Sportkaart verplicht.

Jazzdans cursus

Wo. 12 jan. '94 start de jazzdans cursus olv B. Siezenis in sporthal Randwijck. Tijd: 18.30-19.30 u. Cursusduur: 10 lessen. Max. deelnemers is 24. Kosten: f 50,-. Info-avond: Demonstratie en open les wo. 24 nov., 18.30-20.00 u. sporthal Randwijck. Inschrijven bij LV&S. Sportkaart verplicht.

Klassiek ballet

In de 1e week van dec. starten enkele cursussen klassiek ballet voor de periode dec. '93 t/m febr. '94 bij ballet- en danscentrum Impuls/Wyckergrachtstr. 30. Diverse dagen, tijden en nivo's zijn mogelijk. Kosten per periode: f 50,-. Inschrijven bij LV&S. Sportkaart verplicht.

Squash cursussen

In de week van 10 jan. starten enkele cursussen squash voor beginners en gevorderden olv Squash centrum E. vd Pluijm. Cursusduur: 8 lessen. Plaats: Brusselsestr. 74A. Kosten: f 55,-. Sportkaart verplicht.

Tennistoernooi indoor (voor medewerkers)

Za. 18 dec. organiseert LV&S een indoor tennistoernooi voor medewerkers en partners in Tenniscentrum Dousberg. Gespeeld wordt in de categorieën: DD, HD, GD. Aanvang: 18.00 u. (17.45 u. aanwezig zijn!). Einde: 23.00 u. Kosten: f 5,- voor sportkrhouders anderen f 10,- p.p. Inschrijven voor 10 dec. bij LV&S.

Wintersportreis 1994

In de periode van vr. 14 t/m zo. 23 jan. '94 organiseert LV&S ism "Sportive Action" de wintersportreis naar Valfréjus Frankrijk (1.550m). Basisarrangement is incl. reis, verblijf, ontbijt en warme maaltijden en 6-daagse skipas. Prijs: f 445,-. Optioneel: skiles: 5 ochtenden van 2,5 u. à f 100,-, reisverzekering A of B à f 37,50 en f 45,-, extra dag(en) skipas à f 25,- en annuleringsverzekering 4,28% vd reissom. Meer info (ook andere data en bestemmingen) en inschrijven voor 17 dec. bij LV&S.

Yoga cursussen

Do. 13 jan. '94 starten twee cursussen yoga olv M. Heyligen. Plaats: RL-gebouw (Fakulteiten 1), P. Deb. 1 kamer 0.126. Cursusduur: Jan t/m apr. '94 (13 lessen). Tijden: groep I. 17.45-18.45 u. of groep II. 19.00-20.00 u. Kosten: f 50,-. Inschrijven bij LV&S. Sportkaart verplicht.

STUDIUM GENERALE

OPEN HUIS IN DE BOVENKAMER, over hersenen en gedrag

Emotie: het hart van de hersenen

Di. 23 nov., 20.00 u., Collegezaal TS 53, Gratis.
 Lezing door: prof. dr. N. van de Poll, hoogleraar fysiologische psychologie, VU Amsterdam.

Het is moeilijk relaties te leggen tussen het functioneren van de hersenen en gedrag. Ervan uitgaande dat emotie deels bestaat uit vaste patronen die zijn gekoppeld aan specifieke stimuli, zoals bij vormen van afweer en agressie of bij seksualiteit, weten wij welke neuronale circuits, transmittersystemen en hormonale responsen hierbij een rol spelen. Wat van dit gedrag werkelijk emotie maakt, is een kwestie van ervaring: het bewust zijn van de emotie. Omdat onderzoek naar emotionele ervaringen bij dieren moeilijk te realiseren is en omdat wij over onvoldoende kennis beschikken van de wijze waarop hersenactiviteit, gedrag en bewustzijn bij de mens met elkaar samenhangen, blijven wij op dit gebied met veel vragen zitten.

DE ROMANTIEK

Ratio versus gevoel

Do. 25 nov., 20.00 u., Auditorium ABK, Kruisherengang 10a. toegang: gratis.

Lezing door: prof. dr. K. Boullart, hoogleraar esthetica, RU Gent. De Verlichting gaat uit van het idee dat de wereld kan worden ontleed, de natuur kan worden onderworpen aan de mens en dat de ratio uiteindelijk alle vragen beantwoordt. Voor metafysische speculatie is geen plaats. In de Romantiek verdwijnt dit beeld niet geheel, maar komt het accent te liggen op gevoel, intuïtie, emotie en uniciteit. De materie is ondergeschikt aan het geestelijke.

WETENSCHAPSWINKEL

Bij de WW staan de volgende onderzoeksvragen open:
 - Financieringsmogelijkheden v.e. bepaalde instelling die zich richt op het bieden van een zinvolle dagbesteding aan mensen met psychosociale problemen (vergl. sociale werkplaats. (GW/BB, Eco- nomie of pas afgestudeerde), beperkte betaling mogelijk
 - Onderzoek naar de mogelijkheden van de 'Arbeitskammer' als model voor Nederland. Goede passieve en actieve beheersing van Duits noodzakelijk (Rechten).
 - Plaats en betekenis van Periodiek Geneeskundig Onderzoek bij schoolkinderen (GW / Geneeskunde)
 - Gevraagd: student-assistent Cultuur- en Wetenschapsstudies.

De Nederlandse Hartstichting, de non-profit instelling die zich inzet voor de bestrijding van hart- en vaatziekten, zoekt een

klinisch wetenschappelijk onderzoeker

Klinisch wetenschappelijk onderzoek, d.w.z. onderzoek met een patiëntgebonden vraagstelling en aanpak, vormt een wezenlijke component van het medisch wetenschappelijk onderzoek. Om dit belangrijke terrein op het gebied van hart- en vaatziekten te stimuleren en te versterken stelt de Nederlandse Hartstichting een bijzonder stipendium ter beschikking voor de positie van **klinisch wetenschappelijk onderzoeker**. Deze beurs maakt onderdeel uit van het dr. E. Dekker-programma.

Doel

Dit programma-onderdeel beoogt een bijdrage te leveren aan de opleiding en vorming van gevorderde onderzoekers op het gebied van patiënt-gebonden onderzoek. Dit zal naar verwachting leiden tot meer aandacht voor het onderzoeksaspect in de klinische geneeskunde en betrokkenheid bij internationale ontwikkelingen op dit gebied versterken. De positie van **klinisch wetenschappelijk onderzoeker** is gericht op hen die patiëntgebonden onderzoek willen verrichten in centra van hoog wetenschappelijk niveau.

Verenisten

De kandidaat mag op de voorgeschreven aanmeldingsdatum niet ouder zijn dan 42 jaar. De gedachten gaan uit naar een kandidaat die reeds is gepromoveerd of een vergelijkbare wetenschappelijke prestatie heeft geleverd en er daarna gedurende enige tijd blijf van heeft gegeven zelfstandig wetenschappelijk te kunnen werken. De **klinisch wetenschappelijk onderzoeker** zal gedurende de aanstellingsperiode van maximaal vier jaar worden gesalarieerd op het niveau van een universitair hoofddocent, of een toelage ontvangen op het huidige salaris. In het laatste geval bestaat de mogelijkheid een deel van het stipendium te gebruiken om een waarnemer aan te stellen gedurende de periode van het onderzoek. Tevens zal een bescheiden materieel krediet worden verstrekt. Zij die de rang van hoogleraar of directeur van een onderzoeksinstituut reeds hebben bereikt komen voor deze aanstelling niet in aanmerking. In overleg met een gerenommeerd onderzoeker doet de kandidaat een voorstel hoe hij/zij invulling denkt te geven aan de positie waarnaar wordt gedongen. Daarbij dient eerder gedacht te worden aan een onderzoeksprogramma dan aan een enkel project. De kandidaat dient (basaal) onderzoek te combineren met klinische toepassing. De genoemde onderzoeker dient garant te staan voor het wetenschappelijk niveau van de kandidaat voor het stipendium.

Het onderzoeksproject dient patiëntgebonden onderzoek te bevatten en er op gericht te zijn de ziektelast van hart- en vaatziekten bij de mens te verlichten of weg te nemen. (Deelnemen aan z.g. "clinical trials" of aan projecten gericht op algemene preventie valt niet binnen het kader van dit programma).

De vraagstelling dient betrekking te hebben op de etiologie, pathofysiologie, secundaire (of specifieke) preventie, diagnose, therapie of epidemiologie van hart- en vaatziekten.

Procedure

De aanvrager meldt zich jaarlijks vóór 1 februari bij de Nederlandse Hartstichting als kandidaat voor de positie van **klinisch wetenschappelijk onderzoeker**.

Hij/zij doet dit door het indienen van een sollicitatiebrief - vergezeld van een uitvoerig curriculum vitae, een publikatielijst en een schetsmatig onderzoeksvoorstel - bij de Nederlandse Hartstichting. Per fax ingezonden sollicitaties kan de Nederlandse Hartstichting niet accepteren.

Voor meer informatie kunt u zich wenden tot: mevrouw I.M. Hellemans, cardioloog, adjunct-medisch directeur Nederlandse Hartstichting, Postbus 300, 2501 CH Den Haag, telefoonnummer 070-3511511.

nederlandse hartstichting
 vrienden van de hartstichting

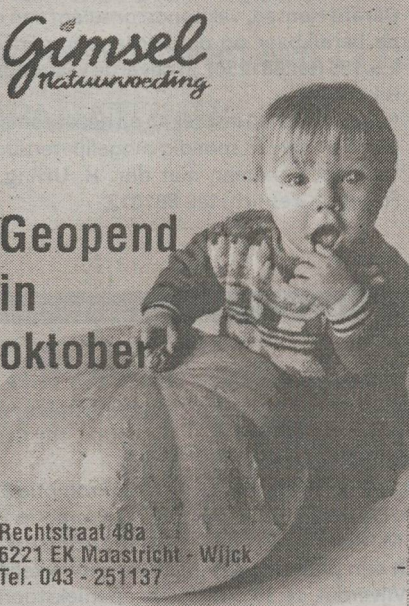
BOURGOGNE KLINIEK

ANTI-CONCEPTIE SPREEKUR

De Rutgershuizen zijn in Limburg in 1992 gesloten. De Bourgognekliniek heeft een deel van de taken van deze huizen overgenomen.

U kunt bij ons op WERKDAGEN terecht voor de MORNING AFTER PIL. Verder is er wekelijks een anti-conceptie spreekuur, waarin adviezen en verstrekingen geboden worden. Voor dit spreekuur, dient een telefonisch afspraak te worden gemaakt.

De Bourgognekliniek is op werkdagen telefonisch bereikbaar onder de nummers 043-211 399 en 254 990.

Rechtstraat 48a
 6221 EK Maastricht - Wijck
 Tel. 043 - 251137

GRATIS SKIVAKANTIE

Ben je enthousiast en heb je enig organisatietalent, organiseer dan in samenwerking met Camelot Sportieve Reizen je eigen skireis en ga zelf gratis mee! Voor informatie bel 030-522330

Taak: exploratie onderzoeksmogelijkheden C & W/Wetenschwin-
kel/
maatschappelijke organisaties, t.b.v. stages, scripties. Omvang: 4
mnd., 4 dagdelen, m.i.v. 01-01-94. Schriftelijk reflecteren
De onderzoeken kunnen als onderwijsverplichting gelden: jaar-
werkstuk, opstel, paper, (eind)scriptie. Begeleiding vanuit de fa-
culteiten is toegezegd. Meer info: W.winkel, Looiersgracht 14, tel:
883120/883529. De WW is nu ook in Randwijck vertegenwoordigd
op di. en do. van 9.00-12.00 uur, DEB 1, K 0015. Tel: 882419.

BUREAU INTERN. SAMENWERKING

Beurzen voor epilepsie onderzoek

De Commissie Landelijk Epilepsie Onderzoek (CLEO-NEF) stelt
subsidies beschikbaar voor onderzoeksvoorstellen die betrekking
op alle terreinen van epilepsie en haar bestrijding. Met name
wordt aandacht gevraagd voor klinische en psychosociale aspect-
ten van epilepsie. De subsidie heeft in principe een aanvullend
karakter.
Uiterste inzendingdatum: 24 januari 1994. Meer informatie: CLEO-
NEF, Postbus 9587, 3506 GN Utrecht, tel. 030-660144.

Beurzen Europees Universitair Instituut

Het EUI is een internationaal instituut voor postdoctoraal onder-
wijs en onderzoek. Aan het EUI kunnen post-doctorale studenten
uit EG-lidstaten een dissertatie voorbereiden om de doctors-titel
van het instituut op het gebied van geschiedenis, economie,
rechten, politieke en sociale wetenschappen.
Daarnaast verzorgt het instituut eenjarige programma's. Voor het
studiejaar 1994/95 zijn voor Nederlandse kandidaten 15 beurzen
beschikbaar.
Meer informatie: Ina Engelen, tel. 883211 (tussen 8-12 uur).

THIMUN Alumni

Thimun Alumni is organising its 2nd Annual Model United Nations
with a Workshop, General Assembly and Security Council January
28-30, 1994.
More information: H.U. Köhler Krüner, Patrijslaan 17, 2261 EA
Leidschendam, tel. 070 - 317 78 14.

Openingstijden

Het spreekuur 'Studeren in het buitenland' voor studenten en
medewerkers wordt gehouden op woensdag- en vrijdagochtend
van 09.00 - 11.30 uur in de Infotheek voor Studie en Beroep van
Studentenzaken, Oud-Gouvernement, Bouillonstraat 11, kamer-
nr. 0217. LET OP: VRIJDAG 3 DECEMBER VERVALT HET SPREEKUR.

VACATURES

Schriftelijke sollicitaties onder vermelding van vacaturenummer
op envelop en brief binnen 10 dagen te richten aan de dienst P&O.
Interne vacatures gelden uitsluitend voor medewerkers van de RL.

Interne vacature 128

Bij de vakgroep Medische Sociologie van de Faculteit der Genees-
kunde is per 1 januari 1994 een vacature voor een

student-assistent(e) voor 0.2 fte voor 6 maanden

voor het verrichten van een onderzoek naar loopbaanperspectie-
ven van vrouwelijke arts-assistenten. Het doel ervan is te onder-
zoeken welke bevorderende en belemmerende factoren er voor
vrouwen zijn om de opleiding tot medische specialist te voltooien.
Het onderzoek zal bestaan uit desk-research en (semi-gestructu-
reerde) interviews met opleiders en arts-assistenten. Het wordt
uitgevoerd in het Academisch Ziekenhuis Maastricht en dient te
resulteren in een beleidsrapportage aan het bestuur van de Facul-
teit der Geneeskunde.
De werkzaamheden bestaan uit het assisteren van de onderzoeker
bij de uitvoering van het onderzoek (desk-research, interviews,
analyse).

Functie-eisen: gezondheidswetenschapper (B&B, TGW, VW, GVO)
met aantoonbare affiniteit met wetenschappelijk onderzoek. De
voorkeur gaat uit naar personen die het student-assistenten-
schap willen combineren met een stage Gezondheidswetenschappen.
Info: dr. F. Stevens of mw. drs. R. Heymans, vakgroep Medische
Sociologie, tel. 882204.

Intern vacature 129

Bij het Bureau Onderwijs van de Faculteit der Gezondheidsweten-
schappen is in verband met zwangerschapsverlof een vacature
voor een

administratief medewerk(st)er 0.5 fte van 17 januari 1994 tot 9 mei 1994 bij voorkeur werkzaam in de ochtend

Taken:
- administratieve ondersteuning voortgangstoetsen, waaronder
het invoeren en muteren van items, selecteren en herwerken
van items;
- overige voorkomende administratieve werkzaamheden binnen
de afdeling.
Functie-eisen:

- HAVO/MEAO-niveau;
- goede typevaardigheid en ervaring met tekstverwerking (WP 5.0/
5.1);
- goede kennis van de Nederlandse taal;
- accuratesse.
Salaris:
maximaal f 3.040,— bruto per maand bij een full time-aanstelling
(schaal 4).
Info: dhr. D. Veul of mw. E. van Eijnsden, tel. 881548/1554.

CULTUURWETENSCHAPPEN

ONDERWIJSBALIE

Openingstijden:
maandag: 09.30 - 10.30 uur
dinsdag en donderdag: 13.00 - 13.30 uur
woensdag en vrijdag: 11.30 - 12.15 uur
INSCHRIJVEN 3E JAARS BLOKKEN
Inschrijfformulieren voor het gehele derde jaar zijn verkrijgbaar
aan de balie.

INSCHRIJVEN 1E EN 2E JAARS BLOKKEN

De studenten die een blok uit het eerste of tweede jaar moeten
inhalen of overdoen, dienen zich in te schrijven voor deze blokken.
De inschrijfformulieren zijn verkrijgbaar aan de Onderwijsbalie.

STUDIE-ADVISEUR

Zoals je hopelijk al wist, is Thijs Hoex terug als studie-adviseur voor
CWS studenten. In de studiegids stond nog niet vermeld waar en
wanneer je langs kon komen.
Hij is aanwezig op maandag, dinsdag, woensdag en vrijdag.
Open spreekuur: woensdag van 10.00 - 11.00 uur.
Voor een afspraak buiten het spreekuur kun je bellen, tel. 883616.

SECRETARIS VASTE COMMISSIE VOOR DE EXAMENS

Als je vragen hebt over het examenreglement, over toetsen,
studiepunten, etc., dan kun je terecht bij de secretaris van de VCE,
Resi Peters, kamer 0023, tel. 883487 (dinsdag t/m vrijdag).

LEZING

Op woensdag 8 december houdt de Amerikaanse historicus Tho-
mas Laqueur naar aanleiding van zijn boek Making sex. Body and
gender from the Greeks to Freud (1990) een lezing onder de titel:
Making sex and imagining sexualities.
Deze lezing is voor iedereen toegankelijk. Locatie: Collegezaal
Nieuwenhof, 10.00-12.00 uur.
Info: Harry Oosterhuis, vakgroep geschiedenis FdCW, tel. 883262/
3314.

AGENDA CWSV ORAKEL

openingsuren Orakelkamer:
maandag: 13.00-13.30
dinsdag: 13.00-13.30
woensdag: 13.00-14.00
donderdag: 13.00-14.00

8-12: Reis naar Parijs? (hou informatieborden in de gaten)
16-12: Kerstdiner. 3-gangen maaltijd F 12,50, inschrijven op in-
schrijffijst in hal Kapoenstr.

16-12: Kerstfeest. Cafe-diner De Andere Wereld, 21.30- 3.00 uur.
Band: Sour Mach

Mensen die er iets voor voelen actief te worden in de activiteiten-
commissie van Orakel, worden verzocht om op 1 december om 2
uur te vergaderen op de Orakelkamer. Abtstraat 2. km.1.001
Lid worden kan (moet eigenlijk) nog steeds. Stuur ons de jouw
toegestuurde accept-giro, of haal er een op de kamer.

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

Balie en spreekuur Bureau Onderwijs

Spreekuur: maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 15.15-
16.15 uur. Balie: maandag t/m vrijdag van 10.00-11.00 uur en van
15.30-16.00 uur. Buiten deze tijden zijn de medewerkers van het
bureau niet bereikbaar, hetzij voor zeer dringende zaken. Het
reductiebureau verkoopt (statistiek)boeken in de ochtend (10.00-
11.00 uur) aan de balie van het bureau onderwijs.

Voortgangstoets FdGW

Vrijdag 26 november a.s. wordt voor alle studenten de voort-
gangstoets van de Faculteit der Gezondheidswetenschappen af-
genomen. Voor alle deeltijders VW vindt afname plaats in sporthal
'Randwijck', voor alle andere studenten Gezondheidswetenschap-
pen in sporthal 'de Dousberg'; aanvang: exact 10.00 uur tot 14.00
uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal plaatsnemen. Indeling: op
studentnummer. Studenten die een extra vgt (moeten) maken
kunnen zich tot 15 november 1993 inschrijven tijdens het spreek-
uur bij E. van Eijnsden, kamer 1.235. De voorlopige antwoordsleutel
ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau Onderwijs, Uns 50.
Gebruik een HB-potlood. Een geldige collegekaart is verplicht!; leg
deze bij binnenkomst links vooraan gereed op uw tafel. Kom op
tijd want na 10.00 uur wordt u niet meer in de zaal toegelaten. Tot
een week na afname van de toets kunt u opmerkingen (1 opmer-
king per vel) in de rode brievenbus van het Bureau Onderwijs
deponeren. Let op!: Gelieve uw antwoordformulieren in de zaal
bij uw surveillant in te leveren!

Voortgangstoets Milieugezondheidskunde

Vrijdag 26 november a.s. wordt voor alle studenten MGK de
voortgangstoets van Milieugezondheidskunde afgenomen. Afna-
me vindt plaats in sporthal 'Randwijck' te Maastricht, aanvang
exact om 10.00 uur tot 14.00 uur. Vanaf 09.30 uur kunt u in de zaal
plaatsnemen. Plaatsindeling is op studentnummer. De voorlopige
antwoordsleutel ligt om 14.00 uur aan de balie van het Bureau
Onderwijs, Uns 50. Een geldige collegekaart is verplicht!

Agora

Op 29 nov en 6 dec organiseert Agora wegens grote interesse weer
een reanimatiecursus bij de DGD, om 19.30 uur. Leden betalen
hiervoor f20,-, niet-leden f25,-. Opgeven voor de cursus kan tijdens
het Agora spreekuur, dagelijks van 10 tot 11 uur. 2 december
wordt een 'Sint warming-up party' gehouden in de Orcus. Leden
betalen f1,-, niet-leden f2,50. Zet je schoen dus bij de Orcus op 2
dec! De FIC-werkgroep wil weer beginnen maar heeft nog enthousi-
aste leden nodig. Geef je op tijdens het spreekuur! Actieve leden
gevraagd; onderwijs-cie: 4 mensen, PR-cie: 3 mensen, activiteiten-
cie: 2 mensen. Opgeven tijdens het spreekuur.

Laatste herkansing blok beleid en management VW

Op 11 december 1993 14.00 - 16.00 uur Auditorium Deb1 vindt de
laatste herkansing plaats. Inschrijving tot 3 december 1993. Stu-
denten die geen bericht hebben ontvangen via het postvak kun-
nen zich wenden tot het secretariaat vakgroep Gezondheidsrecht
043-881718.

ABBG najaarsactiviteit: 'Wat kan marketing de gezond- heidszorg (niet) bieden?'

Een aantal jaren geleden gingen er geluiden op dat de gezond-
heidszorgsector meer gebruik zou moeten maken van het uit het
bedrijfsleven afkomstige instrument 'marketing'. In deze najaars-
activiteit wordt dit instrument door een viertal sprekers onder de
loep genomen, zowel vanuit de theorie als praktijk en zowel
kritisch positief als kritisch negatief. Is het een instrument wat op
zijn retour is? Wat kunnen we er (niet) van verwachten? De
middag eindigt met een forumdiscussie en borrel. Wanneer: zater-
dag 27 november. Waar: UNS 50 (groene collegezaal), Maastricht.
Tijd: 12.30 - 17.00 uur. Kosten: f 10,00 leden en f 12,00 niet-leden.
Info. en aanmelding: Tom Kuiper (881552) en Marleen Goumans
(881149).

Onderzoeksstage Health Behaviour in School Children/ WHO.

Het HBSC project onder auspiciën van de WHO omvat survey
onderzoek naar gezondheidsopvattingen en gedrag van school-
kinderen van 10-16 jaar in 23 Europese landen, alsmede in Canada,
VS en Japan. Er zijn stageplaatsen (voor 5 à 6 maanden) beschik-
baar in diverse landen (Canada, Polen, Tsjechië, Schotland, Israël,
Frankrijk). Nadere inlichtingen: Dr. Hans Adriaanse, tel. 882226/
882406. Opgave gaarne ook schriftelijk, vergezeld van motivatie
en CV.

Werkstage WHO/Euro.

Bij het Tobacco or Health Program van de WHO in Copenhagen
wordt een werkstage aangeboden (2 à 3 maanden) met als taak in
het algemeen ondersteuning Tobacco or Health manager Dr.
Tapani Pihla, in het bijzonder werken aan brochure over
Physicians'Role in Tobacco Control
(deadline 1-2-94). Nadere inlichtingen: Dr. Hans Adriaanse, tel.
882226/882406. Opgave gaarne ook schriftelijk, vergezeld van
motivatie en CV.

Verspreiden duurzame beker voor studenten GW/MGK door Universitair Milieuplatform/Civiele Diensten.

Op 26 november a.s. kan iedere student GW/MGK vanaf 10.30 uur
gratis een beker ophalen. De bekertjes worden uitgereikt bij sporthal
'Randwijck' en sporthal 'Dousberg'. Per 15 december 1993 wordt
een toeslag van 50 cent per wegwerpbekertje berekend. Dus,
vergeet de beker niet af te halen en te gebruiken. Dit is beter voor
het milieu en voor je portemonnaie.

ECONOMIE

STUDIE-ADVISEUR PROPAAEUSE

De spreekuren van de studie-adviseur propaedeuse, Robert Pans,
vervallen op
dinsdag 23 november, donderdag 9 december en dinsdag 21
december 1993.

BASISDOCTORAALSCRIPTIE 1993-1994

Aan alle studenten die dit jaar een basisdoctoraalscriptie willen
schrijven wordt geadviseerd gebruik te maken van de recent
verschene "Basisdoctoraalscriptiewijzer FdEW 1993-1994". Voor
studenten die de scriptie schrijven bij de vakgroep MANAGEMENT
WETENSCHAPPEN, dus bij organisatie, informatiekunde of marke-
ting is gebruik van deze wijzer verplicht.

Voor tweedejaars-studenten is deze op vertoon van de gestempelde
materialenkaart te verkrijgen bij het reductiebureau. Oudere-
jaars studenten die nog aan hun basisdoctoraalscriptie moeten
voldoen kunnen de wijzer verkrijgen bij het reductiebureau ad
f0,50.

Voor meer informatie: R. Pans, kamer 4.069, telefoon 043-883761
of Jan Nijhuis, kamer 4.070, telefoon 043-883760.

STAGEWIJZER BINNEN- EN BUITENLAND FdEW

De "Stagewijzer binnen- en buitenland FdEW", BO 93.198, uitgave
juli 1993, is verkrijgbaar bij het reductiebureau ad f1,00. De wijzer

is dus niet meer verkrijgbaar bij de onderwijsbalie! Voor meer informatie: R. Pans, kamer 4.069, telefoon 043-883761 of Jan Nijhuis, kamer 4070, telefoon 043-883760.

STAGES EN SCRIPTIES MARKETING I

Voor het aanvragen stage- en scriptiebegeleiding bij de sectie marketing en marktonderzoek en voor vragen daaromtrent kunnen studenten terecht bij de coördinator van de sectie, Robert Pans (kamer 4.069, telefoon 883 761).

Voor kortdurende gesprekken en vragen is op maandagochtend een open spreekuur van 10.00 tot 11.00 uur. Voorzie je dat een gesprek langer zal duren dan tien minuten, maak dan een afspraak. Afspraken kunnen rechtstreeks gemaakt worden of via het secretariaat (Mw. I. Frederix-Bollen, kamer 2.091, telefoon 883 839).

Van studenten wordt verwacht dat ze voor het eerste gesprek hebben kennisgenomen van de "Stagewijzer FdEW voor binnen- en buitenland", (BO 93.198, uitgave juli 1993, verkrijgbaar bij het reductiebureau ad f1,00).

STAGES EN SCRIPTIES MARKETING II

Bij de sectie marketing en marktonderzoek komen regelmatig verzoeken binnen voor stagiaires en onderzoekers. Op dit moment liggen er de volgende projecten:

- Imago-onderzoek banken,
- Imago- en servicebelevingsonderzoek van Rotaryclub,
- Tevredenheidsonderzoek medische dienstverlening,
- Marktverkenning onderzoek Nederland,
- Marktverkenning onderzoek Buitenland,
- Toepassing nominal grouping in marktonderzoek.
- Een stageplaats bij de bibliotheek,
- Een aantal stageplaatsen op het gebied van export marketing en sales promotion,
- Stage betreffende de inrichting van een marketing informatie systeem voor bedrijfsopleidingen.

Neem voor meer informatie contact op de coördinator van de sectie (Robert Pans, kamer 4.069, telefoon 883 761) of lees de publicatieborden.

HEREXAMEN BUSINESS MARKETING

Voor diegenen die het tentamen na de herkansing nog niet behaald hebben wordt een derde en laatste herkansing aangeboden begin januari 1994. Datum en wijze van inschrijving worden via de kanalen van bureau onderwijs bekend gemaakt. Deze extra herkansing wordt aangeboden omdat komend jaar nieuwe literatuur gebruikt gaat worden. De literatuur voor dit tentamen bestaat uit: Hutt & Speh, "Business Marketing Management" en de literatuurklapper. (De stof van het onderdeel "Industriat" vervalt dus voor dit examen!)

Voor informatie: Robert Pans, kamer 4.069, telefoon: 883 761.

ALGORITHMIC PROGRAMMEREN

Voor de vaardigheidstraining Algoritmisch Programmeren zal zowel voor module 1 (na blok 2) als voor module 2 (na blok 4) gebruik worden gemaakt van het boek 'Turbo Pascal: Programming and Problem Solving' geschreven door Standford Leestma en Larry Nyhoff, en uitgegeven door Maxwell MacMillian (International Editions, ISBN 0-02-946033-6)

MEDEDELINGEN VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR DE EXAMENS (VCE 2099.93)

Aanvragen nieuwe propedeuse beslissing

Studenten die in studiejaar 1993/1994 recidivist zijn in de propedeuse of voorwaardelijk zijn toegelaten in het eerste doctoraaljaar kunnen een nieuwe propedeusebeslissing aanvragen indien zij tussentijds de ontbrekende examenonderdelen gehaald hebben.

Ook kunnen studenten die menen daarvoor in aanmerking te komen aanvragen om alsnog voorwaardelijk toegelaten te worden tot het doctoraal.

Aanvragen kunnen schriftelijk worden ingediend bij het secretariaat van de Vaste Commissie voor de Examens FdEW, postbus 616, 6200 MD Maastricht. Ook kan de aanvraag gedeponneerd worden in de brievenbus van het secretariaat VCE, kamer 3.048A.

Voldoen aan het economiespel

Vanaf studiejaar 1993/1994 dient door propedeusestudenten het economiespel met voldoende resultaat afgesloten te worden. Studenten die reeds in 1992/1993 deelgenomen hebben aan het economiespel zijn hiervan vrijgesteld.

De Vaste Commissie voor de Examens gaat uit van de aanwezigheidsregistratie op basis van gegevens die door studenten zelf ingegeven zijn in de computer bij aanvang van het spel.

Een en ander is doorgegeven aan de Examenadministratie. Indien u niet geregistreerd staat, wordt u geacht niet deelgenomen te hebben en dient u alsnog te voldoen aan de eis dat het economiespel met voldoende resultaat afgelegd moet worden. Controleer bij twijfel uw registratie bij de Examenadministratie. Namens de Vaste Commissie voor de Examens, Dr. J.G.A. van Mierlo.

EFM AGENDA

Comax

24 november: KPMG-inhousedag kantoor Maastricht.

Voor meer informatie: Comax Abtstraat 4 kamer 1.004.

IMperator

15 december: IMperator organiseert excursie naar Holland Casino

in Valkenburg. Inschrijvingen op 30 november en 1,2,7,8,9 en 14 december van 12.30 tot 13.30 uur bij hoofdingang Tongersestraat. IMperator is verhuisd naar Abtstraat 4 kamer 1.006.

RECHTSGELEERDHEID

Openingstijden Onderwijsbalie BO

Maandag t/m vrijdag van 10.15-11.15 uur en van 14.15-15.15 uur. Op maandagavond is de balie ook geopend van 20.00-21.00 uur.

Bloktoetsen blok 1 avondopleiding

19.11: keuzeblokken jaar 6+7: collegezaal Zw4 18.30-21.30 uur.

Verkrijgbaar aan de balie:

- Vanaf 01.11 aanmeldingsformulieren blok 3 dagopl. NR en FR; blok 2 avondopl. jr 1 t/m 5. **Sluitingstermijn inschrijving 30.11.1993!**

- Vanaf 01.11 roosters en blokboeken blok 2 dagopl. NR en FR.

- Vanaf 08.11 roosters en blokboeken blok 2 avondopl. jr 6+7.

Internationaal strafrecht

Per abuis is het keuzeblok Internationaal strafrecht niet op het aanmeldingsformulier vermeld. Diegenen die zich voor dit blok willen aanmelden, kunnen dat op het aanmeldingsformulier erbij schrijven.

Colleges en lezingen

11.11: college Rechtshandhaving (avondopl.) 20.00 uur Collegezaal Zw4 door L. Pellis.

17.11: college Recht, markt en staat 11.15-13.15 uur Collegezaal TS53.

17.11: college Inleiding NR (avondopl.) 19.00 uur Collegezaal Zw4.

18.11: college Rechtsgeschiedenis (avondopl.) 18.30 uur pract. 1001bN.

24.11: lezing Rechtshandhaving 09.00-10.30 uur Collegezaal TS53.

24.11: college Recht, markt en staat 11.15-13.15 uur Collegezaal TS53.

24.11: college Bedrijf (NR&FR) 13.30-15.30 uur Collegezaal TS53.

25.11: college Rechtshandhaving (avondopl.) 20.00 uur Collegezaal Zw4 door F. Stroink.

01.12: lezing Rechtshandhaving 09.00-10.30 uur Collegezaal TS53.

01.12: college Recht, markt en staat 11.15-13.15 uur Collegezaal TS53.

01.12: college Inleiding NR (avondopl.) 19.00 uur Collegezaal Zw4.

02.12: college Rechtsgeschiedenis (avondopl.) 18.30 uur pract. 1001bN.

Bureau stages

Er is een stageplaats van een half jaar aangeboden door Centraal Beheer Apeldoorn, januari-juni 1994. Inlichtingen Bureau Stages, tel. 883274.

Agenda Jurist In Bedrijf 1993 1994

15 december: SOLLICITATIEMIDDAG (OEFEN JE SOLLICITATIE-BRIEF!)

februari: bedrijvendag

maart: individuele gesprekkendag

juni: opleidingenmiddag

HOUDT OOK HET JIBULLETIN IN DE GATEN!

Agenda RECHTstreeks

24-11: Op deze dag organiseert RECHTstreeks een excursie naar het MINISTERIE van JUSTITIE. De volgende onderwerpen komen aan bod: RAIO, Algemene Bestuurswet, Vreemdelingenbeleid.

Zin om mee te gaan, let dan op de publicatieborden i.v.m. aanmelding, vertrektijd e.d..

RECHTstreeks is op zoek naar nieuwe (actieve) leden. Ben je geïnteresseerd, deponeer dan een briefje met je naam, adres en telefoonnummer in de RECHTstreeks-bus bij de publicatieborden.

Enkele onderwerpen waarmee wij bezig zijn: organisatie van excursies, promotie, sponsoring.

Of wil je misschien mee discussiëren in de werkgroepen Universitaire- en Facultaire Politiek (UFP) of Mensenrechten, je bent van harte welkom.

Heb je zelf leuke ideeën, ook dan willen we graag met je kennis-maken.

Tweede fase onderzoekersopleiding internationaal en europees recht

In januari 1994 begint in het T.M.C. Asser Instituut te Den Haag voor de zevende maal de postdoctorale dagopleiding internationaal en Europees recht. De opleiding is een gemeenschappelijk project van de negen Nederlandse juridische faculteiten en het T.M.C. Asser Instituut.

Informatiebrochures en aanmeldingsformulieren zijn verkrijgbaar aan de onderwijsbalie van Bureau Onderwijs. Aanmelding dient te geschieden voor 1 december 1993.

Europees Universitair Instituut

Het Europees Universitair Instituut is een internationaal instituut voor postdoctoraal onderwijs en onderzoek op het gebied van de sociale en menswetenschappen vanuit een Europees perspectief. Het onderwijsonderzoekprogramma bestrijkt vier disciplines: geschiedenis en cultuurwetenschappen, economische wetenschappen, rechtswetenschappen, politieke- en sociale wetenschappen. Informatieboekje ligt ter inzage aan de onderwijsbalie van Bureau Onderwijs.

GENEESKUNDE

Lezers van het blad Mediscope

Vergeet niet uw enqueteformulier in te vullen en te sturen naar redactiesecretariaat Mediscope, PR & Voorlichting FdG, tel. 881525. Bent u het lijstje kwijt, geen nood. Wij sturen u graag een nieuw formuliertje toe. Onze dank voor uw medewerking.

Mededeling Bureau Onderwijs

Diploma-uitreikingen Faculteit der Geneeskunde ac. jaar 1993/1994

Woensdag 24 november 1993

Doctoraal 14.00 uur; Basisarts 15.00 uur

Woensdag 23 maart 1994

Doctoraal (tijdstip wordt t.z.t. bekend gemaakt)

Basisarts (tijdstip wordt t.z.t. bekend gemaakt)

Woensdag 15 juni 1994

Doctoraal 14.00 uur; Basisarts 15.00 uur

Woensdag 14 september 1994

Propaedeuse (tijdstip wordt t.z.t. bekend gemaakt)

Doctoraal (tijdstip wordt t.z.t. bekend gemaakt)

Basisarts (tijdstip wordt t.z.t. bekend gemaakt)

De uitreikingen vinden steeds plaats in de St. Janskerk te Maastricht.

Let op: meestal studeert er een groot aantal doctorandi en basisartsen in maart af. Mocht er naast 23 maart een extra uitreiking nodig zijn, dan vindt deze plaats op woensdag 30 maart 1994. Houdt hier dus in je planning rekening mee!!

Vaardigheidstoets jaar 6 van 20 en 21 januari 1994

Zesdejaars studenten die deel willen nemen aan de vaardigheidstoets van 20 en 21 januari 1994 kunnen zich tot uiterlijk 10 december telefonisch aanmelden bij Margriet Broens (tel. 1514) of Resie Roex (tel. 1813). Na deze datum worden geen aanmeldingen meer aangenomen. Voor verdere informatie verwijzen wij naar brief BO-nr 93-32-093 die in augustus naar alles zesdejaars studenten is verstuurd en waarvan een kopie hangt op de infoborden bij de balie van Bureau Onderwijs.

Symposium over nieuwe ARBO-wetgeving

Op donderdag 18 november organiseren FdG en FdGW een symposium over de nieuwe ARBO wetgeving "Werken en studeren op Randwijk". Bestuurders, leidinggevenden, medewerkers, studenten en deskundigen zullen hun visie geven over de invoering van de nieuwe wet op de arbeidsomstandigheden. Vanaf 10 uur is er in het Trefcentrum UNs50 een infomarkt waar organisaties en instellingen als brandweer, arbeidsinspectie en vakbonden hun informatiewaard aan de man brengen. U kunt zich nog aanmelden bij Marty Heuvelman, tel. 881525, of via Maasnet.

Mededeling Bureau Internationale Betrekkingen

Wijzing spreekuurtijden Bureau Internationale Betrekkingen Dinsdag 12.30-13.30 uur. UNs50, nivo 3, kamer 3.324, tel. 881524. Vrijdag 11.30-12.30 uur, Bureau Onderwijs UNs50, nivo 1, kamer 1.150A, tel. 1842.

Ko-Beraad avond 10 december

Kaas, wijn en co-zijn, een avond gezellig tafelen met N. van de Weg. De laatste Ko-beraad avond van het jaar alweer. Zoals gebruikelijk begint het vergadergedeelte om 20 uur, waarin deze keer de stages huisartsgeneeskunde en dermatologie centraal zullen staan. Voor ieder wie de transmuraal-, gezins- en patiënt-verslagen de neus uitkomen of die de kriebels krijgt van het "wanneer mag ik nou eens een nieuwe patiënt zien"-gevoel, kom en zet frustraties om in praktische verbeteringen! Na een korte pauze, waarin de zaal een metamorfose zal ondergaan, willen we vanaf 21.15 gezellig na-tafelen over ons co-zijn. N. van de Weg zal ons vertellen waarom een aantal van ons gedurende korte tijd bij moest houden wat men op zijn stage uitvoerde. Wie weet krijgen we antwoord op de brandende vraag: "Is co-schap lopen nu echt zo in-efficiënt, of...?".

Let op! Wederom zal deze avond plaatsvinden op onze nieuwe lokatie:

Dienstencentum vrijthof Vrijthof 26, Tussen de Servaes en de Perroen. De deur zal te herkennen zijn aan de ko-beraad-poster.

Co-schap Revalidatiegeneeskunde

In het kader van het co-schap Sociale Gezondheidszorg zijn er stageplaatsen beschikbaar voor een drieweekse oriëntatiestage in de Revalidatiegeneeskunde. De nadruk ligt op de maatschappelijke aspecten. Een gezamenlijk programma van terugkomdagen zet dit in het bredere kader van de sociale gezondheidszorg. Het gaat om de volgende periodes in 1994: 7-25 maart en 30 mei-17 juni. Deze stage geldt als keuze-onderwijs. Voorwaarde is dat minstens één groot co-schap is gelopen. Informatie en aanmelding bij C. Thijs, tel. 882389/882373.

Alle vijftien fout

Het saucijzebroodje van een afgeslankte maagd

liever een halve-literfles pilsener.' Herhaaldelijk vielen uitdagende gaten in dit gejuxtaponeerde lekespel (lekenspel), welke *tijdsspanne(n)* (tijdspannen) we opvulden met een partijtje *miezemausen* (miesemausen). Maar joechei, halleluja, ten langen leste naderde daar de lang verbeide apotheose: het illustere maagdenkoor van Tongeren, redenen te over om hartgrondig te *applaudiseren* (applaudiseren). Deze Belgisch-Limburgse madonna's, gekleed in *lilaächtige* (lila-achtige) en turkooizen gewaden, zijn gerenommeerd om hun parallelle *adellijke* (adelijke) tred, die doet denken aan de wijste oosters-orthodoxe metropolieten. Maar na de fatigerende steilte van de Tongereweg was die gang enigszins sleets geworden. Ik maakte juist een fotootje toen in het gelid der langstgerekte onopzettelijke nimfijnen instabiliteit onloochenbaar werd.

De zwiepende manoeuvre van de onge-repte *sperzieboon* (spercieboon) werd onmiddellijk door een der chaperonnerende geüniformeerde furiën, gewapend met walkie-talkie, gesignaleerd. De meanderende maagdelijn werd door deze humane mecanicien terstond uit de piëtistische meute getrokken en, houd je vast, in een wip mijn huis binnengeloodst. De ellenlange adolescente, die in onmacht was gezwijmeld, werd neergevlid op mijn canapé. En terwijl ze daar op apegapen lag en mijn eega (ega) een roemer elixer en een smeug chocolaatje was halen, verzuchtte ik bijna jermiërend: 'Heremijntijd (Heremetijd), het moet een triljoen era's geleden zijn dat ik, de ervarenste van allen, een reine meid op mijn bank had. Ja, waar is de tijd dat ik virginiteit bestreed met viriliteit?' Maar geen respijt voor ontgoocheling, want de deemoedige jonkvrouw recupereerde bereids gezwand, zeker nadat ze een *saucijzebroodje* (saucijzenbroodje) had verorberd. 's Avonds constateerde ik dat deze onpeilbare ofwel mysterieuze ofwel enigmatische juffrouw een significant souvenirertje had achtergelaten: haar *frêle* (frère) palm-tak. Toen pas wist ik welke maagd zich aan mij had vertoond: de enige, de echte."

Leonard Blom

Agenda

donderdag 18 november

Inleiding in de romantiek, lezing door prof. dr. J. Briels, kademie Beeldende Kusnten, 20.00

The Rosenberg Trio, jazz, MECC, 20.15

Wadaiko Ichiro, Japanse slagwerkers, Theater aan het Vrijthof, 20.15

Gelispel in goud en loodgrijs, dans, Theaterwerkplaats/Emilie Sterkenburgh, Kruis van Bourgondië, 20.30

Théâtre Fauquemont selecteert vuilnis, toneel, Kumulustheater, 20.30

vrijdag 19 november

Werken van Schönberg, lunchpauzeconcert, Ensemble Rotterdams Conservatorium, Conservatorium, 12.30

Barokconcert, H. ter Schegget/Z. Meniker, Waalse kerk, 20.00

Laura Fygi, jazz, MECC, 20.15

Die Czárdásfürstin, operette, Mitteldeutsches Landestheater, Theater aan het Vrijthof, 20.15

Gelispel in goud en loodgrijs, dans, Theaterwerkplaats/Emilie Sterkenburgh, Kruis van Bourgondië, 20.30

zaterdag 20 november

Manifestatie migrantenweek, Stadsbibliotheek, 11.00

Lezing Halll Gür, Stadsbibliotheek, 11.30

Beethoven/Mozart, klassieke muziek, LSO, Theater aan het Vrijthof, 20.15

Gelispel in goud en loodgrijs, dans, Theaterwerkplaats/Emilie Sterkenburgh, Kruis van Bourgondië, 20.30

Crème Fraîche, cabaret, Kumulustheater, 20.30

zondag 21 november

Literair matinee met Herman Verbeek, Boekbandel Arcadia, 14.30
Slagwerkgroep Den Haag, promsconcert, Theater aan het Vrijthof, 14.30

Crème Fraîche, cabaret, Kumulustheater, 20.30

maandag 22 november

Psycho killer, que ce que c'est?, filmlezing door J. Hodenius, Filmtheater Lumière, 20.15

Het Nationaal Ballet, ballet, Theater aan het Vrijthof, 20.15

dinsdag 23 november

Emotie: het hart van de bersen, lezing door prof. dr. N.E. van de Poll, Nieuwenbofzaal, 20.00

Noodweer, toneel, Sjoerd Pleijsier, Theater aan het Vrijthof, 20.15

woensdag 24 november

Speculaasconcert, Maastrichts Salon Orkest, Theater aan het Vrijthof, 20.15

Exposities

De Aanloop III, Pieter Breughel de Jonge, tekeningen nieuwbouw Aldo Rossi, Romeinse sculptuur uit Zuid-Limburg, Bonnefantemuseum, Dominikanerplein 5, 23 okt. t/m 11 febr., di t/m

vr 10.00-17.00, za, zo 11.00-17.30

Jean van Diemen, schilderijen, Galerie Fab, Brusselsestraat 80, 31/10 tot 5/12, do 16.00-20.00, vr t/m zo 13.00-17.00

Willem van Scheljndel, schilderijen, Galerie Contempo, Rechtstraat 96, do t/m zo 12.00-17.00, t/m 12 dec.

Leo Divendal, foto's, **Johan Breuker**, pasteltekeningen, Galerie Wolfs, Hoogbrugstraat 69, wo, vr 14.00-18.00, do 18.00-20.00, za

10.00-17.00, zo 13.00-17.00, 31 okt. t/m 28 nov.

Marijke Stultiëns, werken met en van papier, **Josépbine Verbiest**, schilderijen en collages, **Dette ten Doeschate**, schilderijen, Galerie Tracé, A. Battalaan 31, do 14.00-18.00, vr en za 12.00-17.00, 14 nov.

tot 18 dec.

Monica Rotgans, schilderijen en beelden, de Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10, Cadier en Keer, do t/m zo 13.00-17.30, 14 nov. t/m 12 dec.

Maarten van Dreven, schilderijen en aquarellen, Galerie Anny van den Besselaar, Tafelstraat 6a, do t/m zo 13.00-18.00, 21 nov. tot 3 jan.

John Lambrichts, foto's, **Jack Poell**, beelden, 'Maastricht-Centrum', Theater aan het Vrijthof, ma t/m zo 11.00-16.00, 17 nov. t/m 12 dec.

Speelweek 18 november t/m 24 november

Filmbuis Lumière, Bogaardenstraat 40b

Urga, 20.00

Het proces, 20.30 (niet op 22-11)

Trois couleurs: blue, 22.00

Gas, food and lodging, 23.00 (do, vr en za)

Cinema Palace, Wyckerbrugstraat

The firm, dag. 20.15, za, zo ook 16.30

Jurassic park, dag. 17.30, 20.45, za, zo, wo ook 14.15

The fugitive, dag. 17.45, 21.00

Beethoven, za, zo, wo 14.00, do, vr, ma, di, wo 17.30

Bambi, za, zo, wo 14.30

Mabi, Kleine Gracht 24A

Rising sun, dag. 18.30, 21.15, za, zo, wo ook 14.30

Tina - what's love got to do with it, dag. 18.30, 21.15

Jurassic Park, dag. 18.30, 21.15, za, zo, wo ook 14.30

De ongelooflijke reis, za, zo, wo 14.30

The house of the spirits, dag. 20.30, za, zo, wo ook 14.15

Cine "K", St. Bernardusstraat 13

The piano, dag. 21.00

Intiem

Lieve directeur,
Recentelijk heb ik in het kader van de klachtenregeling ongewenste intimiteiten een klacht ontvangen van een van de medewerkers van uw faculteit.

Het betrof hier een klacht met betrekking tot het ongewenst intiem besnuffeld worden door een hond die zich in het gebouw van de faculteit bevond. Betrokken medewerkster heeft dit niet alleen als buitengewoon storend ervaren doch zelfs als een inbreuk op haar lichamelijke integriteit.

Volgens haar zeggen is 'Eva', universitair wetenschapster, eigenaresse van de hond en wordt deze regelmatig door haar meegenomen naar de werkplek. De hond verblijft daar dan gedurende langere tijd.

Ik wil u graag namens klagster verzoeken 'Eva' op de hoogte te stellen van voornoemde klacht.

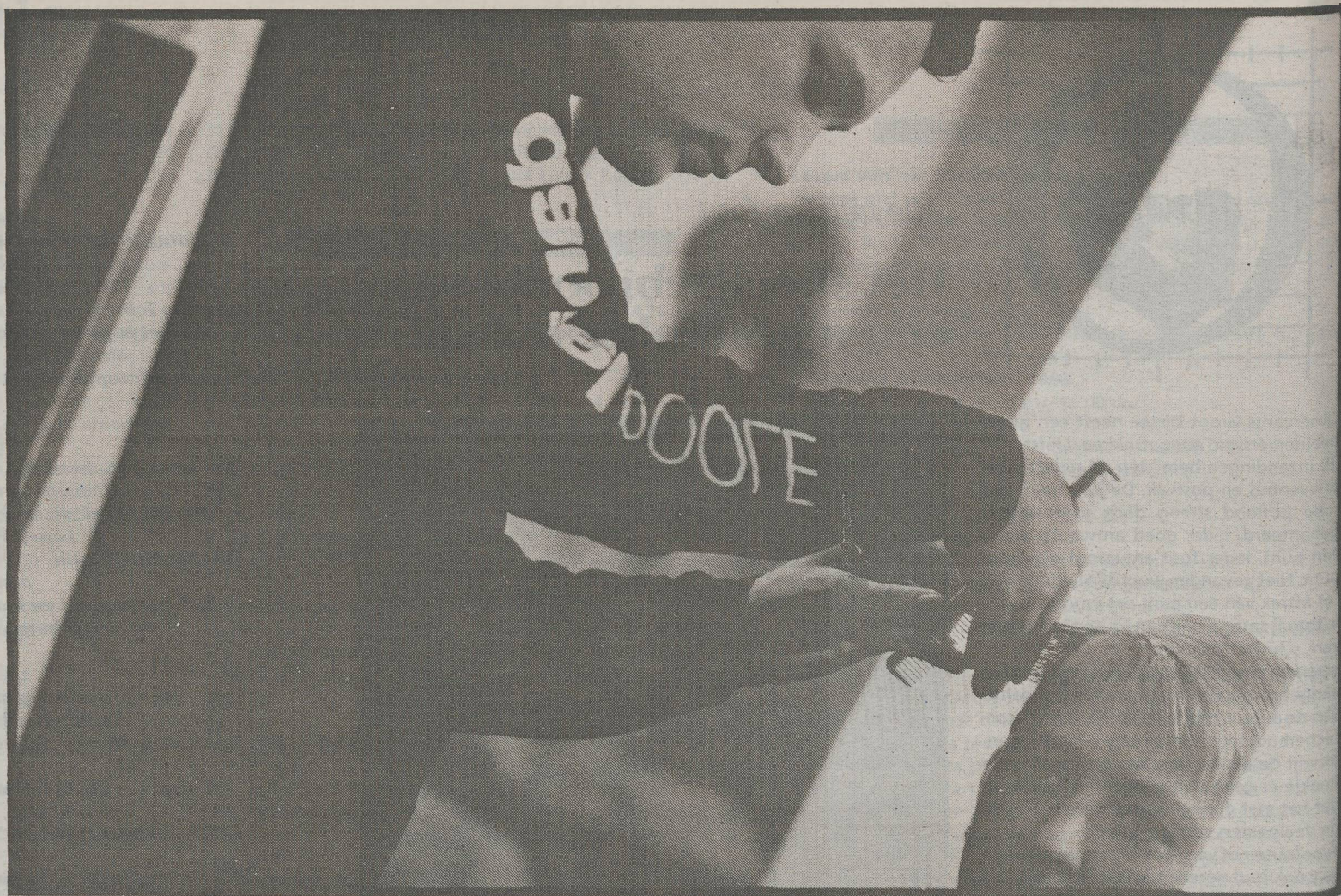
Daarnaast zou ik U willen verzoeken, bekeken in het licht van het feit dat de aanwezigheid van honden (anders dan zijnde proefdier) binnen de meeste overige faculteitsgebouwen verboden is, in ernstige overweging te nemen 'eenzelfde verbod op te nemen in het bij uw faculteit vigerende reglement. Doewie,

De Hoofdinspectrice Ongewenste Intimiteiten, HOI

Deze, door de Universitaire InlichtingenDienst onderschepte, brief is om meerdere redenen interessant. In de eerste plaats is hiermede vastgesteld dat niet alleen mensen onderling last hebben van ongewenste intimiteiten, maar ook honden onderling, alsmede mogelijk zelfs honden en mensen, en mensen en honden! Mijn eigen hond, bijvoorbeeld, overweegt ernstig om een klacht in te dienen bij HOI. Ze heeft er méér dan genoeg van om maar de hele tijd door meutes studenten geaaid te worden: alsof ze het niet druk genoeg heeft met haar tewerkstelling als proefdier! Daarnaast overweeg ik zelf ook een klacht in te dienen; zie het als een proefproces.

Nu immers is vastgesteld dat naast mensen ook dieren ongewenst intiem kunnen zijn, durf ik te stellen dat er dingen zijn die -vermits ik maar voldoende sexueel gefrustreerd ben- mij ongewenst intiem kunnen bejegenen. Zo zal ik een klacht indienen tegen mijn gasgeveerde bureaustoel die naar mijn idee veel te erotischend wiebelt. Verder wens ik het Maasnet aan te klagen want in toenemende mate word ik ongewenst intiem bejegend via het beeldscherm. Bah, bah, driewerf bah! Voorts zal de UID een vooronderzoek instellen naar het gebruik of misbruik van de klachtenregeling ongewenste intimiteiten. De casus 'Intieme Snuffel' kan namelijk een precedent scheppen. Eenieder die een bekel heeft aan een ander kan via deze klachtenregeling nu hard maken ongewenst intiem besnuffeld te zijn geworden. Zo baát ik bijvoorbeeld mannen-met-dikke-buiken. Ik zie er elke dag voorbijsnuffelen. Daar ben ik niet van gediend; HOI, een klacht!

Eva

Je hebt een mooie nek

Drie heren op leeftijd inspecteren de waar. In de kapspiegel inspecteer ik terug. De dikste heer, kaal en rijkelijk voorzien van goudkleurige accessoires, gaat er eens goed voor staan. Zijn benen een tikkeltje uit elkaar, achterovergeheld en met een schildersoog beziet hij mijn kruin. Uit zijn zuinig mondje komt af en toe het puntje van zijn tong. Als hij plotseling met een wijsvinger in mijn oor zit, zegt hij: "Excuseer." Een andere heer, achter mij bezig met een ander kappersmodel, houdt zijn dikke collega in de gaten via zijn en mijn spiegel. De wijsvinger bezorgt hem een korte glimlach. 'Thought I'd ring you', geilen Alain Delon en Shirley Bassey onaangenaam zoet op de achtergrond. Om even later abrupt plaats te maken voor de dikke, kale meneer. Hoewel de examenruimte niet groter is dan een behoorlijke studentenkamer, gebruikt hij een microfoon om mededelingen te doen. "Dames en heren modellen, u wordt allen oprecht hartelijk bedankt en u mag thans weer plaatsnemen in de kantine." Mooi en professioneel gesproken. In de kantine wacht Gerard, mijn kapper. Nog nerveuzer dan even daarvoor, toen hij licht trillend vlakbij mijn slaap een schaarpunt inbracht. Lang genoeg voor een mooi donkerrood rondje. Wat of de drie heren vonden, wil Gerard weten. Volstrekt geen idee, maar gaat mijn kapper huilen als hij het niet heeft gehaald? "Wat er ook gebeurt, we gaan allemaal huilen."

BERICHT UIT MAASTRICHT

's Ochtends om zes uur zijn we vertrokken. Een bus vol modellen en leerlingen van de Maastrichtse kappersschool. Enigszins slaapdrongen op weg naar Utrecht, om daar het examen herenkappen af te leggen. De chauffeur spreekt enige toffe woorden, walkmans gaan op en achter Gerard en mij zit iemand met een Nintendo te spelen. Blijf piep. Drie uur lang. En geen koffie of niks aan boord. Maar goed, hiervoor ben ik ten tenslotte anderhalf jaar lang kosteloos geknipt. En heb ik absurde maar cafébestendige oneliners opgedaan als: "Je hebt een mooie nek." Iets in die trant kreeg ook het verdrietige meisje te horen dat zich in gezelschap van haar ouders op de school kwam beklagen. Een opgewonden pa deed het woord: "Moet je de kop van m'n dochter nou 's zien." Met een ontdane blik controleerde ma ondertussen de clientèle binnen gehoorsafstand. Gerard wist de zaak snel en discreet te sussen. Mijn opmerking dat er toch niks fijner is dan een tevreden klant -ik roep wel 's wat- bleef ongemakkelijk lang in de lucht zweven. Want de liefde voor het vak gaat diep.

Voor Gerard begon het al vroeg. Op de leeftijd dat iemand desgevraagd behoort te roepen dat hij bij de brandweer wil, vertoefde mijn kapper graag in de salon bij hem om de hoek. Daar keek hij de kunst af van de moeder van een schoolvriendinnetje. De geur van shampoo en lak, de gezellige gesprekjes, klanten die met een vrolijk hoofd de deur uit gaan, het leek Gerard wel wat. L'enfant de la coiffeuse, of zoiets -als u die film kent. Gerards vader leek het overigens helemaal niets.

"Knippen, jongen, dat is toch meer iets voor de vrouwen." Mischien ook wel een beetje daárom doorliep zoonlief eerst de modevakschool. Zijn vaak opmerkelijke en overigens altijd zwarte outfit herinnert daaraan. Nu, aan het einde van de kappersopleiding, mijmert Gerard wel eens over zijn toekomst. Een eigen zaak waar hij klanten voorziet van een swingende haardracht en dito kleding. Levende kunstwerken eigenlijk. Ideaal. Dat je iemand over straat ziet lopen en denkt, hee, dat is er eentje van Gerard. Maar eerst dat examen. In de kantine van het Utrechtse examen-gebouw, weggestopt op een suf industrieterrein, komen model-

len en leerlingen uit alle delen van het land samen. Een doorgroefde vader uit de Pijp geeft Gerard een gratis lesje praktijk. "Heppie werk dan heppie werk. Maar de meesten moeten voor een footje gaan knippen aan huis. Recessie, weetjewel." De man kan het weten. Hij gaat mee telkens als één van zijn dochters kappersexamen doet. Het plomp en giechelend geval naast hem blijkt nummer drie. "Ik seg altijd, wij sain een frolijke kappersfamilie. Haha-ha!" De grappenmaakster zal haar vader een klassiek kapsel geven, een van de vier coupes waarop de leerlingen vandaag afstuderen. De voorkeur van Gerard gaat uit naar het creatief model. Creatief betekent dat het niet symmetrisch hoeft te zijn. Dat er lijnen en geföhnde lokken aangebracht mogen worden. Bijvoorbeeld over een verder gemillimeterd of kaal hoofd. Letters of symbolen zoals het hakenkruis kunnen ook. "Maar dan wèl een met een streep er doorheen." Gerard is namelijk politiek zeer correct.

"Het is verboden om in de kantine aan het haar te werken, in welke vorm dan ook, aldus de Warenwet", waarschuwt een amateuristisch in elkaar gezet bordje. Na iedere ronde wordt die Warenwet overtreden. De leerlingen betasten elkaars modellen en geven commentaar. Fantastisch, mooi hoor, nee, ècht, heel goed gedaan. "Ik vind er niks aan," oordeelt iemand over Gerards creatieve model. Oeps. "Dat is mogelijk," zegt de Humphrey Bogart in mijn kapper, en hij geniet in stilte van de zoveelste sigaret. Een tafeltje verder ontspint zich een discussie over het gebruik van permanentrollers. Het is twee leerlingen niet helemaal duidelijk of je de blauwe en rode rollers telkens moet afwisselen of dat je, zeg maar, ook een rode, een blauwe en vervolgens drie rode mag gebruiken. Het is te hopen dat de drie examenheren daar niet te zwaar aan tillen. Niemand kan daar veel over zeggen want, in de woorden van de meneer uit de Pijp: "Het blijft toch een loterij." Hem is een geval bekend van een klas die en masse was gezakt omdat ze het op school verkeerd hadden geleerd. "Kun je nagaan. Er zit veel kaf onder het koren, meneer. Pas nog, die gozer van die kappersketen die er vandoor is met de poen. En het is toch al zo'n dure grap. Een goeie knipschaar kost al gauw een paar honderd gulden."

Nadat ook het vierde model van een coupe met bloedpuntjes is voorzien, slaat bij Gerard de twijfel pas goed toe. "Ik heb het niet gehaald," herhaalt hij een paar keer. Zoals het betaamt scharen zijn vrouwelijke collega's zich om hem heen en spreken de bezwete kapper moed in. "Als iemand het heeft gehaald, dan bij jij het wel." Naarmate de uitslag dichterbij komt kleurt Gerard roder en komt er geen volzin meer uit zijn mond. "Je hebt het echt te kwaad, hè?", vraagt een lerares. Zelf is ze evenzeer gespannen. Niemand zal haar tanden zien want er zit telkens een Barclay tussen haar lippen. Overigens was ze als enige van het docerende team bereid haar pupillen vandaag te vergezellen.

De drie heren van de jury lopen langszij. Aan hun gezichten valt niets af te lezen. Ze kijken strak vooruit, bewust van honderden vragende ogen. "Excuseer," zegt de dikke meneer voor de tweede keer, nu omdat hij met zijn knie tegen mijn dij stoot. Als de leerlingen worden geroepen voor de uitslag, deelt een merkwaardige pa in pak plotseling luidkeels mee: "Als ze 't heeft gehaald, krijgt ze een mooi autotje." Van zijn uitspraak krijgt het pak alras spijt. Met gebogen hoofd keert zijn spruit terug, om zich te verstoppen in vaders armen. Ik loop toevallig dicht langszij dus ik hoor het hem mompelen: "Dat is niet goed. Dat is fout." Gerard heeft het overigens wèl gehaald. "Het is ongelooflijk fantastisch, te gek, absoluut." Applaus van de Maastrichtse delegatie is zijn deel. In tegenstelling tot zijn vrouwelijke collega's bij hem geen tranen. En dat had hij nog zo beloofd.

Hij had beloofd te huilen als hij zou slagen voor zijn kappersexamen. Hij slaagde wel maar weende niet. (foto Nelis Tutkey)

Eugène Baak